Hayat

No. 99
29 AĞUSTOS 1958
100 KURUŞ

Bu sayıda :

Ortadaki tablo,
ATATÜRK KOCATEPE'de

Korkusuz Kıral
HÜSEYİN
Hayat ekibinin
Ürdün röportajı

Siz de böyle sevinebilirsiniz

Bankamızın şimdiye kadar hediye ettiği 195 EV VE APARTMAN DAİRELERİ ile 4.314.492 liralık çeşitli PARA İKRAMİYELERİNİ kazananlar hep böyle sevindiler...

Siz de en az 200 liralık yeni bir hesap açtırarak veya mevcut hesabınızdaki 100 liraların sayısını arttırarak talihinize yardım ediniz.

SENE SONUNA KADAR

12 Ekim'de :
8 Apartman Dairesi
+ 150.000 Lira

28 Aralık'ta :
16 Apartman Dairesi
+ 400.000 Lira

yani:

24
APARTMAN DAİRESİ
ve
550.000
Lira para ikramiyesi

Her iki çekilişe girebilmek için SON para yatırma günü : **8 Eylûl**

YAPI ve KREDİ BANKASI

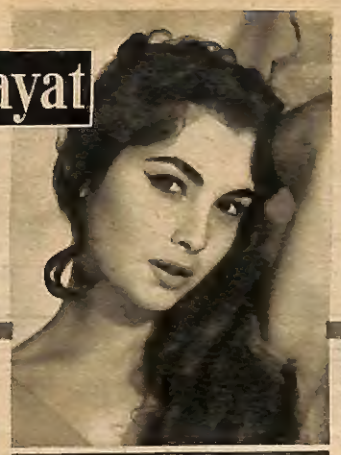

ROSANNA SCHIAFFINO
(Fotoğraf : Dial)

HAFTALIK MECMUA

29 AĞUSTOS 1958

FİATI : 100 KURUŞ

YIL: 3 CİLT: 5 SAYI: 99

SAHİBİ : ŞEVKET RADO

NEŞRİYAT MÜDÜRÜ :
HİKMET FERİDUN ES

YAZI İŞLERİNİ FİİLEN İDARE EDEN MESUL MÜDÜR :
İBRAHİM ÇAMLI

REDAKSİYON HEYETİ :
SEMİRAL BİLBAŞAR
FİKRET ARIT
SADUN ALTUNA
HİKMET ANDAÇ

REŞİM ve BAŞLIKLAR :
FİRUZ AŞKIN
AYHAN ERER

FOTOĞRAFLAR :
FOTO HAYAT (Hususi Servis) - M. Sürenkök (Ankara) Turizm Fotoğraf Aj. (İzmir) Associated Press - United Press - Keystone - T. Haberler Ajansı - Ajans Ekspres.

TELİF HAKLARI :
Neşrettiğimiz bütün yazı ve resimlerin iktibas hakkı mahfuzdur. Mehaz göstermek suretiyle dahi alınamaz. Mecmuamıza gönderilen yazı ve resimler basılsın veya basılmasın iade edilmez.

İDARE YERİ :
Divanyolu, Klodfarer Caddesi No. 7, İstanbul. Tel : 27 34 56

DİZİLDİĞİ YER :
Doğan Kardeş Yayınları Anonim Şirketi Basımevi - İst.

BASILDIĞI YER :
Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi - İstanbul.

REKLÂM İÇİN :
Karamame gereğince, Türk Basın Birliği Resmî İlânlar Limited Ortaklığı'ndan verilen ve tekniğimize uygun olarak hazırlanmış her türlü ilân alınır.

ABONE ŞARTLARI :
Yıllık (52 sayı) 50 T. L.
6 aylık (26 sayı) 25 T. L.
HAYAT Mecmuası yabancı memleketlerde Dolar olarak 19 Cent'e ve İngiliz Lirası olarak 1 Shilling 5 Pence'e tekabül eden fiatla satılır. Yıllık abone — âdi posta ücreti dahil — 75 T.L. dır. Abone olmak istiyenler bu meblâğın karşılığı olan Dolar veya İngiliz Lirasını T.C. Merkez Bankası vâsıtasiyle adresimize gönderdikleri takdirde mecmualarını muntazaman alabilirler.

Ürdün'ün Korkusuz Kıralı

HÜSEYİN

YAZAN: İBRAHİM ÇAMLI — FOTOĞRAFLAR: SUAVİ SONAR

HAYAT EKİBİ ÜRDÜN'DE

Bir sene evvel 22 yaşında genç bir hükümdar kendisine baş kaldıran bir orduyu bir çift sözle dize getirmişti. Dillere destan olan bu vakanın kahramanı Hüseyin'di. O günden bu yana genç kıralı saran tehlikeler belirli bir şekilde artmış ve bütün dünyanın nazarları tekrar Ürdün'e ve onun korkusuz hükümdarına çevrilmiştir. Hayat ekibi Kıral Hüseyin'i yukarıda sözü geçen hâdisenin cereyan ettiği Zerka'da ziyaret etti. İntibalarını mütaakıp sahifelerde bulacaksınız. (Sağdaki fotoğraf muharririmizin Kıralla konuşmasını tespit etmektedir.)

AMMAN bir çöl vâdisi içine yerleştirilmiş, sokakları müthiş bir Filistinli ve bedevi kalabalığının kaynaştığı, çıplak betondan bir şehirdir. Hüseyin kendisine diş bileyen bu iptidai şehirde çerkez muhafızların himayesinde oturur.

12 nisan 1957 gecesiydi. Küçük Ürdün Krallığı günlerden beri kısa tarihinin en çetin ölüm - kalım mücadelesi içinde idi. Memlekette ekseriyette olan Hüseyin aleyhtarı Filistinli'lere dayanarak iş başına gelmiş olan Nablusi hükümeti, Kıralı hiçe saymış, Suriye ile birleşmek için bu memleketle alenen müzakerelere girişmişti. Bundan başka genç Kıral, Nablusi'den kabinesindeki üç Komünizm taraftarı bakanı tasfiye etmesini istemiş, Nablusi ise yalnız bunu reddetmekle kalmamış, aynı zamanda Kırala hükümetinin Sovyet Rusya ile siyasi münasebetler tesis etmek kararında olduğunu da bildirmişti. Bu mücadelede sırf Ürdünlüler rol oynamıyordu. Suriyeli'ler ve Mısırlı'lar Nablusi'yi destekliyor, Irak ve Suudi Arabistan krallıkları Batı taraftarı Hüseyin'i tutuyordu. Nihayet Nablusi hükümeti istifa etti. Fakat yerine de bir türlü yeni bir hükümet kurulamıyordu. Bunun üzerine Nabulsi bir sene evvel Türk, Amerikan ve İngiliz sefaretlerine «Kahrolsun Bağdat Paktı» avazeleriyle tecavüz etmiş olan Filistinli nümayişçi kalabalığını tekrar sokaklara saldırttı. 12 nisan 1957 günüydü. Aynı gece, Kıralın yegâne güvendiği kuvvet olan ve yarısı kendisine sadık bedevilerden teşekkül eden Ürdün ordusunun Zerka'daki karargâhında isyan çıktı.

Hüseyin haberi aldığı zaman sarayındaydı. Maiyetinin bütün itirazlarına rağmen Kadillak'ına atladı ve Amman'ın otuz kilometre kadar kuzey doğusunda olan Zerka'ya yollandı. Otomobilinin önünde ve arkasında mitralyözlü bedevi askerleriyle tıka basa doldurulmuş beş zırhlı araba vardı. Hüseyin Zerka'ya vardığı zaman âsiler Amman üzerine yürümeğe hazırlanıyorlardı. Genç Kıral korkunç bir cesaretle aralarına atıldı, bir zırhlı arabanın üstüne çıkarak şöyle bağırdı : «Beni Kıral olarak istemiyorsanız gitmeye hazırım...» Bir an ortalığı bir ölüm sessizliği kapladı. Sonra, Ürdün ordusunun kara yüzlü askerleri teker teker beyazlı kırmızılı kefiyelerini çıkararak genç Kıralın önüne atmağa başladılar. Bu, bedevi ananesine göre, teslimiyet ve sadakat ifadesi idi. Hüseyin partiyi kazanmıştı. Biraz sonra bedevi birlikleri Hüseyin aleyhtarı nümayişleri bastırmak üzere başşehire giriyorlardı. Yüzlerini kömür tozu ile boyamışlardı. Bu da ananevi bir bedevi jesti idi : Çöl muharipleri «Biz öldürmeğe geliyoruz...» demek istiyorlardı.

■

Bu hâdiselerden bir sene kadar sonra bir ağustos günü Kıral Hüseyin tekrar Zerka'ya gelecekti. Bu bir teftiş ziyareti idi. Kıral Zerka'daki birliklerini kontrol edecek, sonra askerleriyle beraber kuzu çevirecekti. O gün Hayat ekibi de Zerka'da idi.

Temizlenmiş tırnakları ve parlatılmış borazanlariyle kendisini sabırsızlıkla bekliyen askerlerin doldurduğu Zerka'ya yapılan bu ziyaret bir sene evveline nazaran çok farklıydı. Fakat, o günkü şartlar değişmemiş, bilâkis genç Kıralı ve tahtını saran tehlikeler kat kat artmıştı. Evvelâ Hüseyin'in iki büyük düşmanı Suriye ve Mısır birleşmişti. Buna Irak ve Ürdün bir ittifak ile mukabele etmek istemişlerse de, bu birliğin ömrü uzun olmamış, 14 temmuz sabahı Bağdat'ta patlıyan ihtilâlle Ürdün'ün kuzeyinde bir dost yerine düşman kaim olmuştu. İhtilâlden birkaç gün evvel Kıral orduda bir suikast teşebbüsünü meydana çıkarmıştı. İhtilâli takibeden iki gece içinde ise Amman'da sekiz bomba patlamıştı. Çöl, dağ ve taştan ibaret bir memleket olan Ürdün, Suudi Arabistan, Suriye ve Mısır'ın mali yardımı ile ayakta durabiliyordu. Bu yardım kesildi. Devlet, ordunun maaşlarını bile dağıtamıyacak duruma düştü. Memleketin güneyinde ise bir kuraklık doksan bin kişilik Ben-i Sahkâr kabilesini açlıktan kırıp geçiriyordu. Irak ihtilâlinden sonra Ürdün'e gelen petrol de kesildi. Amman'da, Nablus'da, Kudüs'te uçsuz bucaksız çöl şoselerinde vasıtalar âtıl kaldılar. Kıralın herşeye rağmen yegâne güvendiği kuvvet olmakta devam eden ordusu, devamlı tasfiyelerle çok zayıflamıştı. Hüseyin içeriden olduğu gibi, dışardan da düşmanlarla sarılmıştı. Suriye ve Irak'tan başka Suudi Arabistan da, yeni Başvekil Faysal'ın Nasır'cı politikası ile, bir düşman sayılabilirdi. İsrail ise ezeli hasımdı.

Hüseyin'in memleketi, Amerika'nın her gün havadan taşımağa başladığı bin ton petrol ve gıda maddeleriyle yaşıyabiliyordu. Tahtı ve hayatı ise Amman hava alanı civarında karargâh kuran 16 ncı İngiliz paraşütçü tugayının üç bin askerine bağlı idi. Amman'a giden bütün yollar askeri kontrol altında idi. Şehrin içinde resmî binalar ordu tarafından muhafaza ediliyordu. Hüseyin'in sarayına bakan tepelere mitralyöz ve toplar yerleştirilmişti. Fakat genç Kıral, tarihin ender kaydettiği bu maküs şartlara rağmen tahtını terketmiyordu. Şimdi de Zerka'ya, kendisine sadık kalan bir avuç bedevi askerinin elini sıkmağa gidiyordu.

■

1951 senesinde Ürdün devletinin ilk Kıralı Abdullah, Kudüs'te Kubbat al - Sahra önünde, bir Filistinli mülteci tarafından vurulduğu zaman yanında duran 15 yaşındaki çocuk, etrafından vızıldıyarak geçen kurşunların arasında dimdik ayakta duruyor, kendilerini korkuyla yere atmış olan kıralın muhafızlarını alaylı nazarlarla seyrediyordu. Bu çocuk Hüseyin'di. Hâdise ise, genç hükümdarın bilâhara şöhreti bütün dünyaya yayılacak olan cesaretinin ilk örneği idi. Ancak Hüseyin'in cesaretinde, istikameti olan oturaklı bir gözüpeklikten ziyade, son model spor arabalariyle Ürdün çöllerini yıldırım süratiyle kateden, her türlü örf ve âdeti çiğniyerek payitahtında sabahlara kadar devam eden rumba partileri tertibeden şımarık hükümdar çocuğun pervasızlığını sezmemek kabil değildi. Glubb Paşa Amman'daki Bağdat Paktı aleyhtarı nümayişleri mitralyözle bastırdığı zaman Hüseyin'in bir uçağa binerek bu hâdiseleri tiyatro seyreder gibi seyretmesi, Süveyş harbi patlak verdiği zaman da Nasır'a İsrail'in Telaviv şehri üzerine gidecek ilk bombardıman uçağına kumanda etmeyi teklif etmesi de bu çocukça cesaretin yıllar geçtikçe bir karakter halinde yerleştiğini gösteriyordu.

Kıral Hüseyin tozu dumana katarak Zerka'ya vardığı andan itibaren kendisini tetkik etmeye başladım. Batı'nın Arap Dünyasında son ayakta kalan müdafiinin yüzünde ve hareketlerinde Londra'nın aristokrat mekteplerinde tahsil etmiş olan Arap prensinin haşarılığını arıyordum. Gördüğüm tamamen aksine oldu. Genç hükümdarın bütün hareketlerine ve ifadesine istediğini çok iyi bilen, bunu elde etmek için de bütün gayretiyle mücadeleye azmetmiş olanların huzuru yerleşmişti. Yalnız gözlerinde sonsuz bir hüzün vardı. Belki de bu kaderlerini kendi kararlarında sevredebilen fedailere mahsus bir haldi. Yalnız 23 yaşındaki insanın içindeki çocuğun tamamen kaybolmasına imkân yoktu. Subayları yanına gelip elini sıktıkça, etrafında toplanıp kendisiyle beraber fotoğraf çektirdikçe, yüzü, oyuncağına kavuşan bir çocuğunki gibi aydınlanıyordu. Bu çocuk için bir tokalaşma bugünlerde bulunmaz bir hediyeydi. Nihayet hazırlanan plâtforma geldi. Etrafını çevreliyen askerlerden biri çıktı, ordunun Kıralına olan sadakatini belirtti. Onu bir diğeri takibetti. Nutukları hararetle alkışlıyan asker kalabalığı arasında bevaz sakallı, yaşlı bir bedevi, Haşimî Hânedanının bekası için dua ediyordu. Bu sahneler Zerka'yı çevreliyen bütün kamplarda tekrar edildi. Ancak bu sözler, bu göz yaşları ne dereceye kadar samimiydi ? Merasimden sonra kendisinden memleketim için bir mesaj istediğimi söyledim. Bana bir cümleyle cevap verdi: «Hür dünyanın prensiplerini bu bölgede müdafaa azmimiz sonsuzdur.» İnsan Ürdün hakkındaki birçok hükümlerinde yanılabilir. Fakat muhakkak olan çocuk Kıralın yolundan dönmiyeceğidir.

HÜSEYİN VE BEDEVİLERİ — Kıralın Zerka'daki teftişi esnasında çekilmiş olan bu resim, Ürdünlü askerleri hükümdarın nutkunu alkışlarken göstermektedir. Bu alkışların samimi olup olmadığını istikbal gösterecektir.

ÜRDÜNDEKİ FİLİSTİN

Hüseyin hakkında yapılan bir röportajda, genç Kıralın talihinde birinci derecede rol oynıyan Filistinli mülteciler meselesinden bahsetmemek imkânsızdır. HAYAT Ekibi bu meseleyi yerinde tetkik etmiş, Ortaşark buhranının kilit dâvalarından biri olan bu mevzua dair toplamış olduğu malûmatı aşağıda sunmuştur.

İŞTE KUDÜS — Bir zamanlar idama mahkûm İsa'nın, çarmıhı sırtında olarak geçirildiği bu yollar, şimdi içi kin dolu Araplar'la kaplıdır. Birkaç yüz metre ileride yüksek bir duvarın ayırdığı modern Kudüs'te ise bu kine sebep olan İsrailli'ler vardır.

ÜRDÜN'ün tarihi, Churchill'in Birinci Cihan Harbi'nden sonra, bir pazar günü, Kudüs'te, mağlûp Osmanlı İmparatorluğunun bir çöl parçasına — Ürdün nehrinin ötesinde mânasına gelen — Mavera-i Ürdün adını takarak bunu, Hicaz Meliki Hüseyin'in oğlu Abdullah'a hediye etmesiyle başlar. Abdullah, babası Hüseyin'le Türklere karşı harbetmek suretiyle İngilizlere hizmet etmiş, bu hizmeti mükâfatlandırmak işi de o zamanın Müstemlekeler Nazırı olan Churchill'e düşmüştü. Ürdün, Mavera-i Ürdün olarak kaldıkça huzur içinde yaşadı. İngilizler memnundu : Bir borcu ödemişler, bir taraftan da Ortaşark'ın göbeğinde geniş bir askeri üsse sahip olmuşlardı. Haşimîler de memnundu, çünkü Peygamberin devrinden beri besledikleri rüyalarını tahakkuk ettirmişler, Irak'la beraber iki krallığa birden sahip olmuşlardı. Bu çölün üzerinde yaşıyan iki yüz bin bedeviye gelince de, bunlar için hiçbirşey değişmemişti. Ürdün'ün talihi 1948 Arap - Yahudi harbi ile döndü. İngilizlerin Filistin mandasını terkedip gitmeleri üzerine burada yaşıyan Yahudi topluluğu, etrafını saran Arap devletlerinin hücumuna uğradı. Yahudiler müteaddit cephelerde harbetmek zorunda idiler. Bu cephelerden birini özel bir anlaşma ile savaş dışı bırakmak gerekiyordu. Bu işle görevlendirilen peçeli bir kadın Amman'a gizlice gelerek Kıral Abdullah'la anlaştı. Bu peçeli kadın, şimdiki İsrail Hariciye Vekili Golda Meir'di. Yaptığı anlaşmaya göre ise, tarihî Filistin'in Kudüs'le Ürdün nehri arasında kalan parçası Kıral Abdullah'a terkediliyordu. Ürdün'e eklenen bu arazi parçası mümbit, ihtiva ettiği tarihî âbideler bakımından da turistik bir servetti. Ancak Abdullah'a boş bir arazi parçası verilmemişti. Bunun üzerinde kültür ve hayat seviyesi itibariyle Ürdün nehrinin doğusundaki bedevilerden kat kat üstün dört yüz bin Filistinli yaşıyordu. Bunlar ise herşeyden evvel tekrar Filistinli olmak ateşiyle yanıyorlardı. İsrail devleti bâki kaldıkça buna imkân yoktu. Ancak İsrail Batının eseri, Haşimîler de Batının adamları olduklarına göre ilk hedef bu hânedanı yok etmekti. Bu düşünceleri besliyen insanlara İsrail'in sahil mıntakasından defettiği beş yüz bin kadar mülteci de ilâve olunca, Ürdün'de, bu memleket ve bu memleketle beraber bütün Ortaşark'ı sarsan buhranları yaratan Filistinli ekseriyet teşekkül etti. Biz, Ürdün'e, Ürdün'deki Filistin'in kalbi olan Kudüs'ten girdik. Burası, başlarında taşıdıkları testinin muvazenesini kıvrak kalça hareketleriyle temin eden ceylân vücutlu Filistinli güzellerle, İsa zamanından kalma bir metre genişliğindeki idrar kokan sokaklarda ömür tüketen perişan Arapların doldurduğu renkli ve tehlikeli bir âlemdi. Bundan sonra, Birleşmiş Milletlerin Mültecilere Yardım Teşkilâtı «UNRWA»nın Filistinli mülteciler için Ürdün'de kurmuş olduğu kamplardan biri olan Kalendiye kampına gittik. Burası ise on seneden beri Birleşmiş Milletlerin mahdut ianesi ile geçinen tel örgülerle çevrilmiş tabii bir isyan yatağı idi. Bu yerde de Kudüs'ün dar sokaklarında olduğu gibi bir tek düşünce hâkimdi. Kendi mantıklarına göre, anavatan Filistin'le aralarında duran Ürdün Kıralı Hüseyin'i, yok etmek. Birleşmiş Milletler'e mensup devletlerden gerekli para yardımını temin edemiyen UNRWA ise, kamplarından zaman zaman taşıp Amman sokaklarını altüst eden bu insanlara yeni bir gaye verecek olan iktisadi refahı temin etmekten âcizdi.

FİLİSTİNLİ MÜLTECİLER — Yukarıki resim, Kalendiye kampındaki mültecilere aylık zahireleri dağıtıldığı sırada gizli olarak çekilmiştir. Mülteciler, perişanlıklarını ifade edeceğini bildikleri bu fotoğrafa mâni olmak için yanlarında iki polis bulunan Hayat muhabirlerine hücum edecek kadar işi ileri götürmüşlerdir.

Sohbet KÖŞESİ

SIKILGAN ÇEKİNGEN İNSANLAR

ÖNÜMDE birikmiş yirmi kadar mektup var ki, bunları yazan okuyucularım kendilerinin sıkılgan ve çekingen olduklarından şikâyet ediyorlar. Söylediklerine göre, bu yüzden insanlarla temas edememekte, bir kenarda kalmıya mahkûm olmaktadırlar. Hayatta ilerlemelerine sed çeken, hiç değilse topluluk içinde, herkesin ortasında rahat yaşamalarına meydan vermiyen bu huylarını nasıl gidereceklerini benden ısrarla soran bu sevgili okuyucularıma hemen söyliyeyim ki, sıkılganlıkları, çekingenlikleri ruhlarına bir hastalık halinde girmemişse, bu geçici bir şeydir.

Hastalıkları hekimler tedavi ederler. Ama insanın sıkılgan olması, çekingen olması hayatta tecrübeler kazandıkça, yani kendinden daha emin bir hale geldikçe yavaş yavaş kaybolur. Hele çocuklukta bu haller bir insan için çok tabiîdir. Ufak bir çocuğun pek fazla yırtık olması zaten hoş bir şey mi? Ama genç yaşlardaki bu haller, yaş ilerledikçe hissedilir bir şekilde kaybolur. Yeter ki bir çocuğu ekseriya emniyetsizlik içinde bırakan bilgisizlikler, tecrübesizlikler, görgüsüzlükler zamanla önlenmiş olsun.

«Bunu nereden biliyorsun?» derseniz size, «Kendimden» demekle iktifa edeceğim. İtiraf edeyim ki, çocukluğumda, ben de, tıpkı bana bugün mektup yazan okuyucularım gibi idim. Bir şey söyleseler yüzüm kızarır, münasip cevabı veremediğim için büsbütün sıkıntıya düşer, hattâ daha ileri giderlerse kendimi tutamaz, ağlamıya başlardım. Ağlamayı bir erkek olarak kendime yakıştıramadığım için de oturur, ruhumu kemirirdim. Girgin insanlara bayılırdım, fakat bu türlü girgin insanların uğradıkları mahcubiyetlere katlanamıyacağımı bildiğim için de daima çekingen davranırdım.

Sonra yavaş yavaş insanların mahiyetini daha iyi anlamıya başladım. Okuduğum kitapların, romanların bunda büyük tesiri olduğunu itiraf etmeliyim. Öğrendiğim şeyler çoğaldıkça kendimi daha kuvvetli hissediyor, iyice bildiğimden emin olduğum mevzularda başkalariyle karşılaşmakta bir mahzur bulunmadığını, çünkü çok girgin tabiatli insanlardan çoğunun bunları bilmediklerini görüyordum. O zaman da çekinmek için bir sebep olmadığı kendiliğinden meydana çıkıyordu.

Şu şahsi tecrübem de göteriyor ki, sıkılgan ve çekingen insanların yapmaları lâzım gelen şey, çekindiği ve sıkıldığı insanlardan daha kuvvetli olmıya çalışmalarıdır. Kendilerine böyle bir üstünlük temin ettikleri zaman her şeyden evvel çekinmenin sebebini ortadan kaldırmış olacaklardır. Sıkılıyor ve çekiniyorsak niçin sıkıldığımızı, neden çekindiğimizi kendi kendimize soralım. Bu «Niçin?» ile «Neden?» in cevaplarını bulup da onları ortadan kaldırmıya çalışırsak öyle sanıyorum ki tedavimizi kendimiz yapmış oluruz.

ŞEVKET RADO

PE - RE - JA
PE - RE - JA
PE - RE - JA
PE - RE - JA
PE-RE-JA

PE - RE - JA
MARKASI
GARANTİ DEMEKTİR

NAUTILUS'un ZAFERİ

Bir taraftan Sputnik ve Kâşif fezada dönerken, diğer taraftan Nautilus denizaltısı da Kutup bölgesinin buzları altından geçerek Jules Verne'in hayalini gerçekleştiriyordu.

Üç ağustos bin dokuz yüz elli sekiz günü idi. Mahalli saatle gecenin on bir suları. Aynı gün, Kızıl Çin başkenti Peking'de Sovyet lideri Krutçef'le Mao Tse Tung siyasi konuşmalar yapmışlar, gene aynı gün Washington'da toplanan kalbur üstü siyaset adamları Ortadoğu olaylarını bir defa daha gözden geçirmişlerdi.

İşte bu üç ağustos günü, 116 genç denizci tarih kitaplarına yepyeni bir sahife katmakta idiler. Olağanüstü yolculuğun kahramanı dünyanın ilk atom denizaltısı Nautilus'du.

Tarihi deniz yolculuğu iki temmuz sabahı ikide başladı. Nautilus, Pearl Harbour'daki üssünden demir aldığı zaman hedef olarak Panama Kanal'ı gösteriliyordu. Denizaltının hakiki görevini bilen ancak bir avuç Amerikalıydı. Gemi aslında Pearl Harbour'dan İngiltere'deki Portland limanına kadar olan 8146 millik mesafeyi Kuzey Kutbu'ndaki buz adasının altından geçerek katedecekti.

Geçen yıl Nautilus kısa menzilli buz altı dalma tecrübeleri yapmış, bunlarda hayli tecrübe edinilmişti. Denizaltının kumandanı Binbaşı William R. Anderson İkinci Dünya Savaşı esnasında birçok denizaltılarda hizmet görmüş nadir deniz kurtlarındandı. Soğuk harb müddetince de Atom Enerji Komisyonu'na üye seçilmişti. Uzun bir planlama müddetinden sonra Başkan Eisenhower hareket emrini verir vermez Pearl Harbour'dan yola çıktılar.

Geminin başlangıç rotası kuzey yönünde bulunan Aleutian Adaları ve Amerika'yı Rusya'dan ayıran Bering Boğazı idi. Nautilus boğaza girdiği zaman bilhassa Amerikan kara sularında kalmağa dikkat etti. Rus dedektörlerine yem olmamak için çok dikkat ediyorlardı. Bu müddet zarfında radar antenini yalnız otuz saniye müddetle kullandılar. Yola çıktıklarından beri yalnız Barrow Burnu'nda su yüzüne çıkmışlardı, seyahat bitinceye kadar da bir daha su üstüne çıkılmıyacaktı.

Alaska'nın kuzey sahillerine yakın bir yerde Nautilus yolculuğunun en önemli ve meçhul kısmına başlıyordu. Binbaşı Anderson seyir raporuna şu cümleleri ilâve etti: «Gemi şimdi Kutup mıntakasının buzları altına dalmağa hazırlanıyor.» Az sonra o âna kadar bilinmiyen bir âleme doğru yol almağa başladılar. Su sathından 132 metre derinlikte buzlardan bir vâdiye girdiler. Arktik bölge sularının derinliği burada 4.087 metreyi buluyordu. Yüz on altı kişilik mürettebatın eğlenmesi için her türlü tertibat alınmıştı. Yolculuk müddetince otuz filim gösterildi. Bunların arasında Catherine Hepburn'ün en yeni filmi de vardı. Buz kütlelerinin altına tevcih edilmiş olan bir televizyon anteni günün yirmi dört saati güneş gören Kutup bölgesinin parıltısını ekrana aksettiriyordu.

Üç ağustos gece yarısına doğru kaptanın yanına gelen seyir subayı, Kutup noktasının tam altında bulunduklarını bildirdi. Seyir subayından sonra gelen geminin garsonu da, elinde tuttuğu tepsiyi masaya koyarak: «Kutup noktasını geçmemizin şerefine hazırladığım pasta»

KAYNARCANIN Garip Misafirleri

dedi. Aynı anda kamaraya erlerin en genci olan James R. Sordelet girdi. Binbaşı Anderson'un önünde çakı gibi durarak: «Tezkere bırakmak, böylece Kutup'ta yeniden askere alınan ilk er olmak istediğini söyledi. Arzusu kabul edilerek kaydı derhal yenilendi. Bütün bu işler bitince de kaptan, Eisenhower'e hitaben şu mektubu yazdı : «3 ağustos 1958 gece yarısı Kutup noktasının altında, Arktik sularının derinliğinde imzalanan bu mektubun, size küçük bir hâtıra olacağını tahmin ederiz...»

Buz deryasının altında doksan altı saat zarfında 1830 mil katettikten sonra Nautilus, 7 ağustos sabahı şafak sökerken Grönland'la Spitzbergen arasında su sathına çıktı. Kaptan, Hawai'den beri ilk defa olarak iki kelimelik bir mesajı İzlanda'daki Keflavik hava üssüne gönderdi: «Buraya geldik». Mesaja verilen cevap şu oldu : «Tebrik ederiz. Biraz sonra sizi denizaltıdan bir helikopterle alacağız. Keflavik'te bekliyen bir jet uçağı sizi Washington'a götürecek.»

Binbaşı Anderson, denizaltının güvertesine çıktı ve kuzey bölgesinin tertemiz havası ile ciğerlerini doldurdu. Zihni bir an çok gerilere uçtu. Çocukluğunda yatağının baş ucundan ayırmadığı bir kitabı hatırladı : Jules Verne'in «Deniz Altında Yirmi Bin Fersah» isimli kitabını...

Kaptan Nemo, diye düşünüyordu. Onun da gemisinin ismi Nautilus' du. Deli denilebilecek karakterde olan Kaptan Nemo, kendi yapısı acayip denizaltı ile 1869 yılında uzun bir yolculuğa çıkmış, bu arada buz kütlelerini de altından geçmek suretiyle katetmişti. Binbaşı Anderson bunları düşünürken kendi kendine güldü. Jules Verne'e ve meşhur kahramanı Nemo'ya o zaman herkes bıyık altından gülmüştü. Ama yıllarca sonra bu iş şimdi hakikat oluyordu. Hem de modern Nautilus'la aynı işi başarmak şerefi kendisine aitti. Binbaşı Anderson' un gözleri nemlendi.

Kaptan Nemo'nun Nautilus'u yetmiş iki metre boyunda idi. Kaptan Anderson'un Nautilus'u ise doksan üç metre uzunluğundadır. Kaptan Nemo'nun Nautilus'u sekiz metre eninde idi, Kaptan Anderson'unki ise yarım metre daha geniştir. Buna mukabil Kaptan Nemo'nun gemisi saatte elli mil katediyordu. Anderson'unki ise — kesin olarak açıklanmamakla beraber — yirmi mil civarındadır. Kaptan Nemo'nun Nautilus'u, deniz suyundaki sodyum klorürden enerji istihsal ederek çalıştığı halde, Anderson'un Nautilus'u mahiyeti sır olarak saklanan bir mekanizma ile, atom enerjisinden istifade ederek hareket etmektedir.

Kaptan Anderson'u düşüncelerinden uyandıran İzlanda'dan gelmekte olan helikopterin sesi oldu. Az sonra havalandılar, çok geçmeden de Keflavik üssüne vardılar. Burada onu bir jet uçağı bekliyordu.

Aynı anda Moskova'daki bir salonda Sputniklerin fezaya gönderilmesi ile neticelenen jeofizik yılının kapanması, Kırım şampanyası ve Mallosol hayvarı ile kutlanıyordu. Nautilus'un başarı haberi bu arada Demir Perde'yi aşmış, ziyafet salonuna kadar gelmişti. Âlimlerden biri ayağa kalkarak, Nautilus'un başarısını garip bir ruh haleti içinde meslektaşlarına bildirdi. Önce bir sessizlik oldu, sonra fısıltılar başladı. Davetliler arasında bulunan Batılı bir ilim adamı kadehini kaldırarak, Rus meslektaşlarını bu tarihî olay şerefine içmeye davet etti. Hazır bulunanlar ister istemez bu teklife uymak zorunda kaldılar...

Binbaşı Anderson Washington'da büyük bir coşkunlukla karşılandı. Beyaz Saray'da Başkan Eisenhower kendisine «Liyakat nişanının» en büyük rütbesini verdi. Nautilus ve cesur kumandanı böylece sulh zamanının en büyük nişanını alıyordu.

İngiltere'nin Portland limanında tarihî yolculuğu bitiren Nautilus'un 116 kişilik mürettebatına ayrıca altından bir «N» harfi verildi. Denizciler bunu, yirminci asrın en büyük olaylarından biri sayılan bu seyahatin hâtırası olarak hayatları boyunca göğüslerinde taşıyacaklardır.

Nautilus denizaltısının Kutup buzları altındaki yolculuğunun temsili resmi.

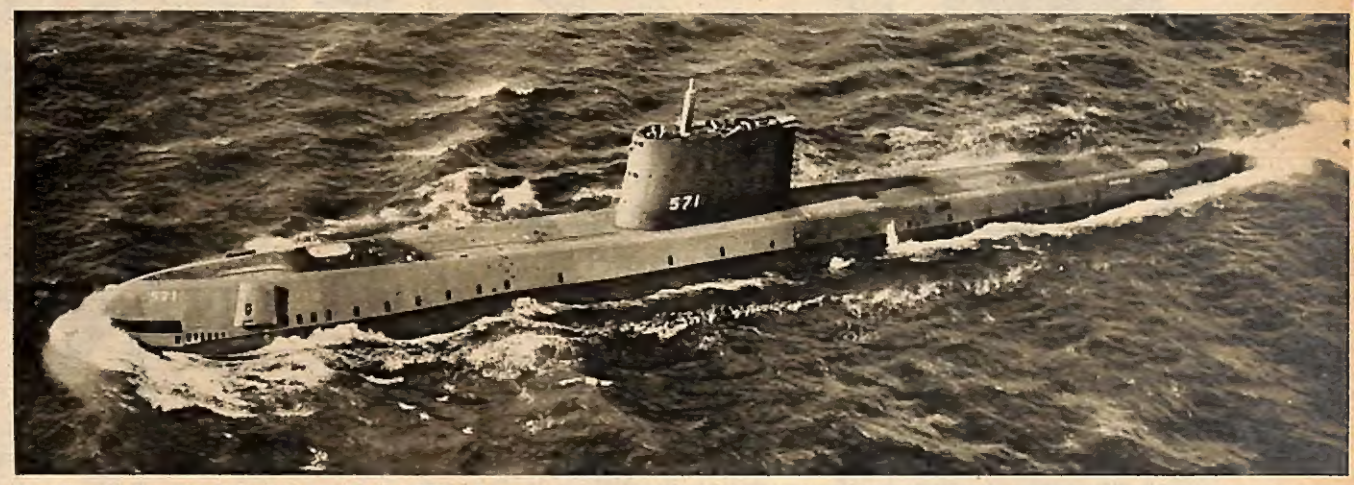

Nautilus, Kutbun buz tabakaları altında 1830 mil katetti ve İzlanda civarında ilk defa su yüzüne çıktı. Resim, Nautilus'u seyir halinde göstermektedir.

Başkan Eisenhower, Nautilus'un kumandanı Binbaşı Anderson'a liyakat nişanını takarken (solda). Denizaltının kumandanı Keflavik üssüne gitmek üzere gemisini helikopterle terkederken (yukarıda).

Dünyanın hiçbir yerinde görülmesi mümkün olmıyan bir hali Japonya'nın Takaragowa kaynarcasında görmek mümkündür. Bu da karşı karşıya geçerek bira içip ve banyo yapan ayılarla insanlar arasındaki dostluktur...

EHLİKEYF AYILAR — Kadın - erkek çırılçıplak girilip yıkanılan Takaragowa kaynarcasının dört bir yanı ormanlıktır. Ormanda yaşıyan boz ayılar kaynarcada yıkanan insanların çıplaklıklarından ötürü olsa gerek oraya gelerek onlarla dostluk kurmuşlardır. Bu dostlukta muhakkak ki insanların ayı misafirlerine ikram ettikleri şişe şişe biraların da büyük rolü olmuş, ayılar daha sık gelmeğe başlamışlardır.

DÖNÜŞ — Bir şişe ile yetinmeyip daha başka istemekte bir mahzur görmiyen ve bu arada karınlarını iyice doyuran ayılar meyhaneden gelir gibi salına salına kaynarcanın asma köprüsünden geçip ormana dönmektedirler. Takaragowa kaynarcası artık sıcak suyundan çok bu ayı âlemleri ile meşhur olduğu için sırf bu hali görmek ve ayılarla bira içmek üzere halk akın akın kaynarcaya gelmektedir.

GRAFİKA

O! O!
Bu kek
iştah
açıcı...

... ve o kadar lezzetli ki!

Bugünden tezi yok, onu, aynen tarife göre hazırlayınız.

Kocanız sizi tebrik edecektir.

BADEMLİ KEK

Kullanılacak malzeme: 250gr. un, 250 gr. iç kabukları soyulmuş badem, 125 gr. SANA, 200 gr. pudra şekeri, 3 yumurta, 3 çay kaşığı dolusu beking povder, 1/2 bardak süt, 1/2 limon kabuğu rendesi.

Yapılması: Bir kap içerisinde SANA, pudra şekeri ile iyice ezilir, yumurtalar birer birer konur, beking povderle elenmiş un, çekilmiş badem, limon kabuğu rendesi ilâve edilerek karıştırılır. Süt konarak yumuşak hamur haline getirilir. Hamur, yağlanmış kek kalıbının yarısına kadar konur ve orta hararetli fırında pişirilir. Soğuduktan sonra üzerine marmelat sürülür ve kıyılmış badem serpilir.

8132

ÇINAR'da

Yeşilköy'deki Çınar Oteli'nin açılış töreni 14 ağustos gecesi seçkin bir davetli topluluğunun hazır bulunduğu çok zengin bir balo ile yapıldı. 120 odalı modern bir tesis olan Çınar, turizm dâvamızda yeni bir merhaledir...

PAVİYONDA GECE YARISI — Çınar Oteli'nin paviyonu her gece on birde açılıyor. Balo gecesi burası tıklım tıklım doluydu. İtalyan Bruno de Lucia orkestrası ve Charito Leon - Ernesto Lapino İspanyol dans çifti ve Serge Trotier topluluğu geceye ayrı bir zevk verdi. Resim, Fransız şantözü Ellice Vallée'yi gösteriyor.

UÇAN EŞYALAR EVİ

AMERİKA'nın Long Island eyaleti, Seaford şehrinde oturan Mr. James Herrmann'ın evindeki garip olaylar 3 şubat 1958 pazartesi günü öğleden sonra başladı. O sırada evde Herrmann'ın eşi Lucille ile yine Lucille adında on üç yaşındaki kızları ve 12 yaşındaki oğulları James vardı. Saat 15.20 de, evin birçok odalarındaki çeşit çeşit öteberi dolu şişeler devrildi. Aileden kimse şişelerin devrilişini görmedi. Fakat gürültülerini duydular. Odalarla mutfak ve tuvaleti dolaştıkları zaman birkaç defa çevirmeden açılıp kapanmıyacak şekilde kapaklı olan bu şampuan, ilâç ve salça şişelerinin ağızları açık olarak orada burada yattığını gördüler.

Aile bir mâna veremediği bu olayı unutmak üzere idi ki 6 şubat perşembe günü öğleden sonra yarım düzine şişe gürültü ile kapaklarını atarak tekrar devrildi. Cuma günü bunları daha başkaları takibetti. 9 şubat pazar günü 43 yaşındaki Mr. Herrmann tuvaletin kapısında durmuş, dişlerini fırçalıyan oğlu James ile konuşurken lâvabonun üstündeki bir ilâç şişesi otuz beş, kırk santim güney istikametine kayarak lâvaboya düştü. Şampuan şişesi de aynı şekilde harekete gelip yirmi beş, otuz santim batıya kayarak yere düştü. Tuvalette şişeleri bu şekilde yerlerinden oynatacak ne bir cihaz vardı, ne de bir el değmişti.

Herrmann polise telefon etti. Gelen memur aileyi oturma odasında toplıyarak sualler sordu. Onlar konuşurken tuvalette birkaç şişenin daha kapağı gürültü ile açıldı. Polis karakola dönünce evdeki garip durumu âmirine bildirdi. Bu sefer Jo-

BALO

PRİMADONNA — Sosyetenin kalbur üstü simalarının yanı sıra, beynelmilel opera yıldızımız Leylâ Gençer de kocası İbrahim Gençer'le birlikte balonun davetlileri arasındaydı.

ÖNCE ZARAFET — Gece ilerledikçe hava serinliyordu. Buna rağmen hanımlar geniş dekolteleri içinde açık havada oturmağa devam ettiler. Yukarıdaki resim, gecenin zarif hanımlarından birini göstermektedir.

İSTANBUL BİR OTEL KAZANDI — Yeşilköy Hava Alanı'na inecek uçak yolcularının bundan böyle görecekleri ilk bina, millî sermaye ve Türk işçisinin emeği ile vücuda getirilen Çınar Oteli olacaktır. Bu bina her bakımdan güzel bir eserdir. 125 odası, 5 apartmanı ve 1 kıral dairesi ile Çınar, şüphesiz ki büyük bir eksiği kapatacaktır. Açıldığından beri komple olan otelde 270 kişi çalışmaktadır.

BEYAZ SMOKING'LİLER — «Müzikli Restoran»a gruplar halinde oturmuş beyaz smoking'li davetliler, cidden güzel bir manzara arzediyordu. Çınar Oteli her mevsim, seçkin insanların toplantı yeri olacaktır. Otelin direktörü Mr. Bernd, müşterilerini ağırlamak için çok gayret sarfetmektedir. Resim, Ümran Kâtiboğlu, Semih Tanca, Nejad Eczacıbaşı, Kâtiboğlu ve Beyhan Eczacıbaşı'nı gösteriyor.

EN KALABALIK MASA — 14 ağustos gecesi verilen açılış balosunun en kalabalık ve hareketli masalarından biri de bu idi. Soldan sağa: Rezzan Has, Kadri Has, Betül Germirli, Münir Tatari, Işık Bertün, Ümid Bertün, Erol Simavi, Belma Simavi, Nükhet Yolaç, Turan Yolaç ve Ali Germirli. Foto muhabirimiz o gece bunca zarafet ve güzellik arasında objektifi ile kimi tespit edeceğini bir türlü bilemedi.

---

seph Tozzi adında otuz iki yaşında bir taharri memuru işi tahkike memur edildi.

Öbür hafta şişeler üç defa daha kapaklarını atıp devrildi. Fakat üç keresinde de evde kimse yoktu. 15 şubat akşamı Herrmann'ların yaşlı bir akrabası ile çocuklar salonda oturmuş televizyon seyrederlerken, masalardan birinin üstünde duran porselen heykel havalanarak halıya düştü.

Bu müddet içinde Herrmann'ın evindeki olaylar gazetelere aksetmiş; sağdan, soldan mektuplar, telefonlar gelmeğe başlamıştı. Taharri Tozzi her ihtimali dikkate alarak tetkikat yapıyordu. Acaba bu halin sebebi civardaki Mitchell hava alanında meydana gelen ses dalgaları mı idi? Hava kuvvetleri uçuş saatlerini tetkik ederek olayın ses dalgaları ile ilgisi olamıyacağını bildirdi. Ya radyo dalgaları? Amerikan radyo uzmanları radyo frekanslarını incelediler. Fakat gayri tabii hiçbir emareye raslamadılar. Yeraltı ihtizazları akla geldi. Evin mahzenine bu ihtizazları zaptetmek için âletler kondu. Yine gayri tabii bir hale raslanmadı.

20 şubat akşamı bir mürekkep şişesi gürültü ile kapağını atarak olduğu yerden karşı duvara uçtu ve duvara çarparak parçalandı. Taharri Tozzi evde iken başka bir porselen heykel yerinden havalanarak üç, dört metre uçtu. Gürültü ile bir masaya çarptı. Ağır bir şekerlik yemek masasından havalanıp parçalandı. Şekerliğin yanında kimse de yoktu ki tutup fırlatmış olsun.

Herrmann'lar daha fazla tahammül edemiyerek bu son hâdisenin ertesi günü evi terkettiler. Bir akrabalarına misafir gittiler. Onlar yokken evde gayri tabii hiçbir şey olmadı. Fakat eve döndükleri 23 şubat akşamı bir cam kâse, yemek masasından havalanarak parçalandı. 25 şubat günü 7.30 da Herrmann'ların yatak odasındaki Meryem Ana heykeli, üstünde durduğu yazı masasından dört metre havalanarak karşıdaki aynanın çerçevesine çarptı. Çerçeveyi fena halde zedeledi.

Artık eve mektup yağıyor, telefon günde 75 defa çalıyordu. Herkes bu konuda ne düşündüğünü yazıyor ve söylüyor, evin perili olduğunu ileri sürüyorlardı. Avrupa ve Amerika'nın ilmî, yarı ilmî edebiyatında birçok peri olayları vardı. Hiçbir peri hikâyesinin mantıki bir şüpheden ileri gidememiş olmasına rağmen, eşyaların esrarengiz bir şekilde hareketini sağlıyan, izah edilememiş bazı tabii kuvvetlerin varlığına inanan tanınmış ilim adamları mevcuttu. Duke Üniversitesi Parapsikoloji (Tabiat üstü ruh kuvvetlerini tetkik eden ilim şubesi) lâboratuvarında Dr. J. B. Rhine tarafından yapılan tecrübeler bazı kimselerin, bazı şartlar altında el değdirmeden eşyaya tesir edebileceklerini göstermektedir. Zihnin eşyaya hükmeden bu hassasına psiko-kinesis denmektedir.

Sebep ne olursa olsun Herrmann'ların derdi bir türlü bitmiyordu. 24 şubatta, ailenin on iki yaşındaki oğlu James'in odasındaki ağır yazı masası yüzüstü yere devrildi. 25 şubatta James evin zemin katındaki oyun odasında derslerini hazırlarken beş kiloluk gramofon masadan havalanarak odanın içinde dört, beş metre uçtu. Bu iki olay dikkati küçük James'in üstüne topladı. Olayların yüzde yetmiş beşi esnasında James uçan eşyaların yanında bulunuyor, bu olaylara umumiyetle kendisi şahit oluyordu. Dr. Rhine'in yardımcısı Dr. J. Gaither Pratt, durumu incelemek üzere 25 şubatta Seaford'a geldi. Üç gün orada kaldı. Fakat bu müddet içinde hiçbir hâdise olmadı.

Tam herkes artık bu can sıkıcı olayların sonu geldiğine hükmederken, 2 martta, yemek odasında bir tabak yere uçtu. James'in odasındaki gece masası devrildi. Bu iki olayda da James uçan eşyaların yanında değildi. 4 martta bir çiçek kâsesi yemek masasından uçtu. Bir kitap rafı devrildi. Zihnin eşyaya hükmetmesi nazariyesi de izahsız kaldı. Vaktiyle Galile'nin dünya için: «E pur si muove - Herşeye rağmen dönüyor» dediği gibi eşyalar da herşeye rağmen uçuşmakta devam ediyor. Niçin, nasıl, bunu bilen yok...

1958 AVRUPASI

YAZAN: HİKMET FERİDUN ES
FOTOĞRAFLAR: SEMİHA ES

KUZEYDEKİ CENNETTE 5 GÜN

"45 dakika sonra Shiphol'deyiz. Burası yeryüzünde bir eşi daha bulunmıyan bir hava meydanıdır.»

Merakla dinliyoruz. Niçin dünyada bir eşi daha olmıyan hava alanı?... Pilot devam ediyor :

«Burası, bütün dünyada deniz seviyesinden daha alçak olan tek hava meydanıdır. Bunun tamamen aksi olan da La Paz hava meydanıdır. Orası da dünyanın en yüksek hava alanı...»

Artık Amerika'yı, Atlantik Okyanusunu arkamızda bıraktık. Avrupa sahilleri pus ve sis arasında altımızda uzanıyor.

Denizden kurutularak kazanılan hava alanının üzerine doğru kayarken bir rüya şehri görüyoruz : Amsterdam. Kanal sokakları, kırmızı evleri, yemyeşil parkları ile bir ressam paleti kadar renkli şehir...

Büyük harbden sonra ortaya bazı tâbirler çıkmıştı. Alman mucizesi, Japon mucizesi vesaire... Bu tâbirler harbde yıkılıp, tamamen iflâs ettikten ve bir harabe haline geldikten sonra tekrar sıfırdan milyona çıkan mucizeli memleketler için kullanılıyordu. Alman ve Japon mucizelerinin yanına şimdi bir tanesini daha ilâve etmek lâzım geliyor : Küçük mucize, yahut daha doğru bir tâbirle mini mini Holânda'nın büyük mucizesi!...

Bu mucizeyi daha iyi anlamak için düşünmeli ki, geçen asırda Amsterdam halkının her üç kişisinden biri belediye tarafından besleniyormuş!... O kadar uzağa gitmeğe de lüzum yok. 1943 - 1944 kışına Holândalılar hâlâ «Açlık Kışı» derler. Daha dün denilebilecek bu tarihte her taraf yakılıp yıkılmış, gıda stokları ve gıda menbaları yok. edilmiş, kanallar bozulmuş, Holândayı besliyen liman tesisleri harab edilmişti. Halbuki bugün mini mini Holânda, hayat standardının yüksekliği bakımından dünyadaki birinci sınıf memleketler arasındadır.

Shiphol'de bizi lâleler karşıladı. Artık her mevsimde yetiştirilmeğe başlanan lâle, Holânda'nın bayrağı haline gelmiştir. Yalnız burada değil, dünyanın her tarafında Holânda'yı bu güzel bayrakla tanıyorlar. Bize Washington'da Sefaretler Mahallesini gezdiren şoför :

— Şu Türk Sefareti!... Şu Rus Sefareti... Şu Hind Sefareti... Şu önünde lâleler bulunanın hangi sefaret olduğunu söylemeğe bilmem lüzum var mı?... diye Holânda Sefaretini göstermişti. Bu bayraklaşmış çiçeği Amerika'nın bir çok şehrinde, binlerce evin önünde büyük tarhlar halinde gördük. Yanımızdaki Amerikalılar daima bunları bize gösterip : «Holândalılar!...» diyorlardı.

Kadınların giyidiği iki tarafı kulaklı Felemenk bonesini, tahta kunduraya, erkeklerin başındaki bizim Çerkez kalpaklarına benziyen Holânda kalpaklarını artık turist kartpostallarında kaldı zannederdik. Halbuki Shiphol'de bizi bu kıyafette çizgili eteklikleriniin önüne, önlükler takmış, kar gibi beyaz yakalı kadınlar, kalpaklı, tahta kunduralı, pipolu erkekler karşıladı. Amerikalı kadar modern olan Holândalı bir Japon kadar da muhafazakârdır.

Çoğu pazar günü millî elbisesini giyer, babadan kalma peynircliğini, ecdattan kalma elmas kesiciliğini, Felemenk biracılığını Rembrand'ın sanatından, Felemenk resminden asla aşağı tutmaz. Sanatkâr olduğu kadar tüccardır. Fakat namuslu tüccar. Mini mini bünyesiyle, harbden çıktıktan sonra yumurtasiyle, peyniri ile, sütü ile, eti ile koca Almanya'yı beslemektedir.

Şehre girerken birdenbire dar bir kanalın önünde durduk. Tramvaylar, troleybüsler, otomobiller, otobüsler sıraya dizilmişti. Kanalın üstündeki açık köprünün inmesini bekledik, sonra geçtik.

Nihayet işte Kalverstraat. Bu daracık, yılankavi, eğri büğrü sokak, yalnız Amsterdam'ın değil, Holânda'nın, hattâ bütün Kuzey Avrupanın en meşhur sokağıdır. Holândanın kalbi Kalverstraat'da çarpar. Memleket küçük ve toprak santim santim idare edildiği için sokaklar tabiati ile dardır. Yanındaki Damrak Caddesi'ne nazaran âdeta bir çıkmaz sokağa benziyen Kalvesrstraat'da bütün Amsterdam halkı biribirine randevu vermiş gibidir. En büyük mağazalar, en meşhur dükkânlar, sinemalar, otellerle bu daracık sokak sizi şehrin âlâmeti farikası halindeki meydana, Muntplein'e götürüp bırakır. Kalverstraatdan ayrılan ve kendisinden dar, koridor halindeki bir takım yan sokaklarda âdeta Amesterdam'ı teneffüs edebilirsiniz. Buradaki mini mini lokantalarda nefis Holânda birasiyle, halis Holânda rolpensi yiyebilirsiniz. Bir nevi millî yemek olan rolpens elmalı sığır eti yahnisidir. Elmalar tavada kızartılmış, sığır etleri de küçük küçük parçalara doğranmıştır. Aynı sokaklarda pek çok Endonezyalı lokantasına rastgelebilirsiniz. Holânda - Endonezya meselesine rağmen buradaki Endonezyalı Müslümanların vaziyeti çok iyi, işleri, güçleri, ticaretleri yerindedir.

Dar kapılar

Amsterdam'ı gezerken insan bu memleketin niçin o kadar çok ve büyük ressam yetiştirdiğini anlıyor. Üzerine koyu gölgeli ağaçların kapandığı loş kanallarda süzülen kuğulariyle öyle bir sükûnet şehri ki nereye baksanız eğer yaşınız müsaitse, çocukluğunuzda seyrettiğiniz sessiz manzara filmlerini hatırlıyorsunuz. Sayısız kanallarda bazen gürültü namına yalnız uzaktan uzağa işitilen Anne Teyzenin lâtarnasının sesidir!... Bu da Amsterdam'a mahsus bir şey. Araba şeklinde, tekerlekli, üzeri resimli kocaman bir lâtarnaya günün hiç değilse yirmi saatinde Amsterdam'ın bir çok sokaklarında rastlarsınız. Her defasında da etrafında halkalanan, çoğu âşık çiftler ve turistlerden mürekkep bir

Yahudi gelinleri!... — Holândalı ressam Rembrandt vaktile «Yahudi gelin» isminde bir tablo yapmıştı. Bu tablodaki genç kız güzelliği ile dünyanın hayranlığını üzerine çekmişti. Bugün ünlü Felemenk ressamının memleketlileri olan genç kızlar güzellik bakımından Yahudi gelinin pabuçlarını tavana atmışlardır. Çoğu ananelere bağlıdır. Meselâ şu birinci resimde gördüğünüz blucinli kızı belki de pazar sabahı tahta kunduraları ve beyaz bonesi ile millî kıyafeti içinde bulacaksınız. Holândalı yeni nesil bugünkü Avrupa'nın en güzel insanıdır...

Saksılı sokak — Çiçeğe çok meraklı olan bu insanlar muayyen günlerde sokaklardaki karşılıklı dükkânların arasına teller gererek havaya çiçekli saksılar asarlar.

kalabalık, çalınan parçaları dinlerler. Bugün Anne Teyzenin tekerlekli büyük lâtarnası Amsterdam'da Muntplein Saat Kulesi kadar meşhurdur. Turist afişlerinde bile bu lâtarnanın resmi basıldığı olur.

Şehri dolaşırken insanın dikkatini çeken şeylerden biri de kanalların iki tarafına dizilen binaların kapılarının gayet dar olması. Büyük eşyanın bunlardan içeri sığmadığı için evlerin tam çatısı altına birer demir makara koymuşlar. Amsterdamlılar eşyalarını bu makara vasıtasiyle dışarıdan çeke çeke yukarı katlara alıyorlar. Hattâ «eve sarhoş gelen kocaları da küfe içinde böyle makara ile yukarı çekeriz» sözü meşhur bir Holânda şakası imiş.

Garip bir postacı

Holânda'nın en enteresan insanlarından biri de postacı. Burada posta kutularını tramvay arabalarının arkasına bağlamışlar. Bu suretle Holanda zekâsı her tramvay arabasını seyyar bir postahane haline koymuş. En uzak semtlerden kutuya atılan mektup bu suretle derhal yola çıkıyor. Her tramvay arabası şehir merkezine gelince bir posta memuru büyük bir telâşla koşup kutuyu boşaltıyor. Hiç bekletilmeden doğru ucak meydanına. Bu suretle sabahleyin Amsterdam'ın en uzak mahallesinden atılan bir mektup aynı gün İstanbul'a gelebiliyor.

Akşam üstleri Holanda'nın en eğlenceli yeri Dam dedikleri Kıraliçe sarayının meydanı. Ekseriya burada pilâtin saçlı, son derecede güzel bir genç kız işaret memurluğu ediyor. Sarayın tam duvarı önünde çocuk kalabalığına kukla oynatanlar mı istersiniz? Kaldırım üstünde resim yapanlar mı ararsınız?... Hepsi mevcut.

Gece oteldeki yatağınıza uzanırsanız ve şayet bir saat başı ise uzaktan sarayın kuleli saatının tercüme romanlarında olduğu gibi esrarlı esrarlı çaldığını işitirsiniz.

Ayrılırken, doğrusu bu Kuzey cennetinde daha uzun müddet kalamadığıma bayağı üzüldüm diyebilirim.

Otel — Amsterdam otelleri için «En güzel balayı dekoru» derler. Sahiden de öyledir. Geceleri yatak odanızdan hattâ karyolanızın içinden kanalın sularına vuran ay ışığını seyredebilirsiniz. Kanal suyunun hemen dudağındaki masanızda nefis Holânda birasını içtikten, rolpensinizi yedikten sonra otelin rıhtımından bir su otobüsüne binebilirsiniz. Bu size bütün şehri dolaştırır.

Sokakta otomat — Çin yemeği mi istiyorsunuz, yoksa hıyarlı Endonezya pilâvı mı? Amsterdam'da âlâsını bulursunuz. Bütün bunlardan başka sokaklardaki duvarların bazıları bir nevi açık hava otomatik lokantaları halindedir. Bu duvarlarda sıra sıra bir takım kapalı çekmeceler vardır. Yanındaki deliğe paranızı atınca istediğiniz yemeği çıkarırsınız.

Koridor — Felemenkli ressam Johannes Vermeerin senelerce evvel yaptığı meşhur bir tablosu vardır: Küçük sokak. İşte bu Vermeer sokaklarından biri görülüyor.

Ressamlar şehri — Büyük ağaçların üzerine kapandığı koyu gölgeli kanallar yaz aylarında sanki öğle uykusuna yatmış gibi derin bir sükûnet içindedir. Gürültü namına uzakta çalınan arabalı lâtarnanın sesinden başka birşey işitilmez. İnsan Amsterdam'da etrafına bakınınca bu şehrin dünyanın en meşhur ressamlarını yetiştirmesinin hikmetini daha iyi anlar.

EVİNİZ
Bakımla
ve
Sigorta ile
Korunur

SİGORTANIZI
Bugünkü Değerle
Yaptırınız

DOĞAN
SİGORTA

3 3 3 30

TÜRK TİCARET BANKASI

şube ve ajanslarında bir

İKRAMİYELİ GRUP MEVDUATI

hesabı açtırırsanız...

3 yıl vadeli

3 BİN LİRA

size %**3** faiz ve

30 BİN LİRA

İŞ SERMAYESİ

kazanma şansı sağlar

Yatırılan para		250	500	1.000	2.000	3.000
1.5 sene vadeli	1 kişiye	750	1.500	3,000	—	—
	Ayrıca her gruptan 24 kişiye muhtelif para ikramiyeleri					
3 sene vadeli	1 kişiye	750	1.500	3.000	6.000	9 000
	1 kişiye aylık gelir	30	60	120	240	360
	veya iş sermayesi	2.500	5.000	10.000	20.000	30.000
	Ayrıca her gruptan 49 kişiye muhtelif para ikramiyeleri					

Tamamlayıcı malûmat için şube ve ajanslarımız emrinizdedir.

TÜRK TİCARET BANKASI

BRÜKSEL'

Brüksel'in orta çağla atom devrinin yan yana temsil edildiği dekoru önünde kudüm ve zille kutlanan Türk Millî Gününe ait özel fotoğraflar.

(Fotoğraflar : Studio İskender)

AŞAHTAN GELİREM — Türk folklor ekipleri, 12 temmuzda Nice'de, 14 temmuz günü de Cannes'daki festivallere katıldıktan sonra 7 ağustosta Brüksel'e gelerek Türk Milli Günü'ne iştirak ettiler. Resim, Erzurum kızlar ekibinin «Aşahtan Gelirem» şarkısını söyliyerek oynamalarını gösteriyor.

DE TÜRK FOLKLORU

MİLLİ GÜNÜMÜZ — Brüksel' de 7 ağustos, Türk Milli Günü olarak kutlandı. Halk, yağmur altında Türk paviyonunun önünde açılış töreninin başlamasını bekliyor.

YÜRÜYÜŞ — Yukarıda solda Bursa Ekibi, sağda da Mehter Takımı Brüksel'de yürüyüş yaparken görülüyor. Bu gösteri gündüz ve gece takrarlanmış, hayli ilgi çekmiştir.

KILIÇ - KALKAN OYUNU — Bursa Ekibine mensup levent yapılı gençler, Brüksel'lilerin merak dolu bakışları arasında şakır şakır tarihî kılıç - kalkan oyunu oynadılar.

TÖREN — Brüksel Sergisi'nin Esplanade Meydanı'nda folklor ekiplerimiz halka takdim ediliyorlar. Bu gösterilere beşi kız olmak üzere ceman otuz altı kişi katılmıştır.

ATOMIUM ÖNÜNDE — Asırlar boyunca mertçe kılıç salayıp haşmetli bir İmparatorluk kuran cihangirlerin torunları, atom devrinin sembolü Atomium önünde.

KARADENİZ UŞAKLARI — Türk folklorunu bütün inceliğiyle aksettiren mahallî oyunların hepsi de beğenildi. Resim, Karadeniz ekibini göstermektedir.

GECE GÖSTERİSİ — Brüksel Sergisi'ndeki gösterilerinden başka Türk folklor ekipleri ile Mehter Takımı, Brüksel Belediyesi'nin davetlisi olarak Belçika başşehrinin en büyük meydanı Grande Plaçe'da bir daha halkın karşısına çıktı. Kılıç - Kalkan, Güvende Zeybeği, Pamukçu Bengisi, Narî, Kavak, Sallama, Başbar, Sekme, Hançerbaşı, Delilo, Hoşbilezik, Çayda Çıra, Aşırma burada da çok alkışlandı. Yukarıdaki resim, Mehter Takımının halkı selâmlamasını gösteriyor.

ALKIŞ TUFANI — Grande Place'da on bin kişi Türk gösterisini alkışlıyor. On beş ve on altıncı yüz yıla ait altın işlemeli binalarla çepeçevre kaplı olan Grande Place, Brüksel'in en eski meydanıdır. Başşehrin sembolü olan Belediye Sarayı da buradadır. Oyunlardan sonra Türk ekipleri topluca bu binada şereflerine tertiplenen kabul resminde ağırlanmışlardır.

DAVULCU — Gaziantep ekipi ile gelen davulcu, çomak ve değneğiyle vurdukça, hele davulu omuzladıkça seyirciler coştu, yer yerinden oynadı. Yektir Allah nidası sanki göklere yükseliyordu. Solda, Mehter Başı Recai Ekerman, Brüksel Fanfar Takımı Başı ile selâmlaşırken görülmektedir.

ANKARA'DA DUA — 26.8.1921 günü Ankara'da Namazgâh denen tepede onbinlerce Ankaralı tanrının ordumuza yardım etmesi için dua ederlerken, Sakarya'da Duatepe önlerinde kanlı muharebeler cereyan ediyordu.

MUSTAFA Kemal, Sakarya'da savunma ve savaşma direktifini vehleten ve irticalen söylememişti. Onun daima yazıp notlarla doldurduğu cep defterlerinden, bir kırmızı kaplısına, bu düşüncesini, zafere ermek için takibedilecek bir direktif olarak yazdığını yakınlarına göstermiş ve anlatmıştı.

Bu direktifi, harb içinde günlük emirleriyle ordusuna şöyle tebliğ etmişti :

«Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh, bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı, vatandaşın kanı ile ıslanmadıkça, terkolunamaz. Bunun için küçük, büyük her birlik, bulunduğu mevziden atılabilir. Fakat küçük büyük her birlik, ilk durabildiği noktada, tekrar düşmana karşı cephe teşkil edip muharebeye devam eder. Yanındaki birliğin çekilmiye mecbur olduğunu gören birlikler, ona tâbi olmaz, bulunduğu mevzide nihayete kadar sebat ve mukavemete mecburdur.»

SAKARYAYI KAZANAN KARAR VE İMAN...

Sakarya'yı bu iman bekliyordu, sakarya kükreyişinin parolası olan bu sözlerde Başkumandanın ordusuna telkin ettiği savaş ateşinin şiddetini duyuyoruz :

«Hiç bir birlik, üst kumandandan emir almadıkça geri çekilemez. Kanadlarından çevrilse, her taraftan sarılsa dahi mevziini emirsiz bırakamaz; hilâfına hareket eden birlik kumandanı, üst kumandan tarafından derhal öldürülür...»

Ölüm kalım savaşının kanunu böyle idi ve zaman zaman tatbik de edildi.

ORDUMUZU KUŞATMA PLANI

Doğuya doğru yürüyen Yunan orduları, 21 ağustos 1921 günü yürüyüşlerine, tasarladıkları kuşatma plânına göre istikamet verdiler; arkalarını güneye ve yüzlerini kuzeye doğru döndürmeğe başladılar. Bu her iki ordu

SAKARYA

YAZAN: NÂŞİT HAKKI ULUĞ — FOTOĞRAFLAR: ESAT NEDİM TENGİZMAN

için de tehlikeli bir durum yaratabilir, yenilecek olanın kurtuluş ümit ve imkânı kalmıyabilirdi.

Başkumandan, düşmanın plânını önceden sezmişti. 24 ağustos günü Yunan kuvvetlerinin mevzilerimize temasiyle tarihin bu en büyük meydan muharebelerinden birisi başlamış oluyordu. 25, 26, 27 ağustosun gece ve gündüzünde Yunanlılar durmadan saldırıyorlardı. Bu saldırışlar, karşı taarruzlar ve savunma savaşları ile karşılık görüyor, her çarpışmada Yunanlılar biraz toprak kazanıyor, fakat Anadolu'ya saldırıdan beri görüp alışmadıkları kayıplarla karşılaşıyorlardı. Kısa bir zamanda İnler Katrancı'da on beş bine yakın Yunan yaralısı toplanmıştı.

Başkumandan, elindeki kuvvetleri arka arkasına kaydırmalarla ordusunu kuşatma için ileri hareketlerini doğuya doğru yayan düşman kuvvetlerine bu imkânı vermiyor, savaşı bir cephe savaşı şekline sokuyordu.

TIPKI ÇANAKKALEDEKİ GİBİ...

Meydan muharebesi yüz kilometrelik bir cephe üzerinde devam ediyordu. Ordumuzun sol cenahı Ankara'nın 50 kilometre güneyine yaklaşmıştı. Savunma hatlarımız kısım kısım kırılıyordu, fakat kırılan her kısım, hemen en yakın bir mesafede yeniden kuruluyordu. Yunanlılar bu savaşta, karşılarında, bütün Yunan tarihinde raslamamış oldukları bir savunmaya çatmışlardı; grup ve tümen kumandanları bile, Mustafa Kemal Çanakkale'de, Arıburnu'nda, Anafartalar'da nasıl taburlarının, alaylarının başında ve ön safında düşmana atılmış ve onları zafere sevketmiş ise, tıpkı öyle hareket ediyorlardı. Sakarya bir subay harbi karakterini almıştı; Mehmetçik kendisi ile dizdize dövüşen kumandanı ile birlikte yılmadan göğsünü vatanına siper etmişti. Kumandanlar, subaylar ve erler kendilerinin iki misli sayıda, topu ve cephanesi bol düşmana pervasız karşı korken yaralanıyorlar, yaralarını elleriyle sarıyorlar, yine savundukları toprağı bırakmamıya uğraşıyorlardı. 22 gün ve 22 gece bu kanlı savaş böyle sürüp gitti. Düşman hatlarımızı ancak 20 kilometre itebilmişti; muharebenin başlangıcındaki birinci hat ile bittiği günkü birinci hat arasındaki mesafe, sağ kanadımızda yedi buçuk, merkezde on beş ve sol kanadımızda yirmi kilometre kadardı. Düşman, son güne kadar ordumuzun ne bir kanadını kuşatabildi, ne de bir kolunu bükebildi, öyle günler oldu ki, muvasala hattımız âdeta düşmana açık bir durumda idi.

Ordunun her birliği fedakârlığın en yükseğini göstererek, sayıca üstün düşman kuvvetlerini yıprata yıprata onun saldırış ve ilerleme kuvvetini kırdı ve ona yüz çevirtti.

CEPHE GERİSİ : ANKARA VE MECLİS...

Geceleri, sabahlara kadar derinden derine gelen top seslerinden gözlerine kolay kolay uyku girmiyen Ankara'daki mebuslar ve politika alâkalıları sabahleyin ilk iş olarak Meclise koşuyorlardı. Başkumandanlıktan Meclise, günde iki, üç harb raporu gelmiye başlamıştı. Meclisteki kurmay mebuslardan biri olan Hüsrev Bey (Hüsrev Gerede) yüksekçe bir yere çıkar, mebuslara bu raporları okur, okumakla da kalmaz, raporlara göre vaziyeti tahlil eder, sorulan sualleri cevaplandırırdı. Mebuslar büyük bir alâka ile harekâtı takibediyorlardı. Bu raporlar, zaruretin icabiyle memleketin içinde ve dışında neşrolunan «resmî tebliğ»lerde zaman zaman görülen vuzuhsuzluktan mümkün olduğu kadar ârî ve mümkün olduğu kadar vaziyeti açık gösteren izahlardı ve en taze bilgiyi veriyordu.

Gün ve saat olurdu ki, bu raporlar ferahlatıcı bir hava estirmezdi. Fakat, ordu çetin bir harbe devam ediyor ve harb sanatının icabına göre kullanılıyordu; Mecliste bunun hilâfını kimse iddiaya artık yeltenemiyordu.

Sakarya'nın ağır yaralıları, Ankara'ya taşınıyor, her gün bir kaç tren dolusu yaralı kahraman, hasta arabaları ile istasyondan şehrin içinde ve dışındaki hastahanelere naklolunuyordu. Hastahaneler tıklım tıklım dolmuştu. Kızılay ve ordu sıhhiyeleri, yeni yeni koğuşlar hazırlıyor, pek mahdut bir hekim kadrosu her gün yüzlerce yaralının bakım ve ameliyatı için çırpınıyordu. Parmaklarını insanlık ve vatanı için kaybeden Operatör M. Kemal, bu zümrenin başında sayılabilirdi.

Meydan muharebesi uzadıkça, iki muharib cephenin hamle ve müdafaa kuvvetlerinin de zayıflamakta olduğuna şüphe yoktur; son ravunt bekleniyordu. Ellerinde bizden fazla uçakları olan Yunanlılar, 50 kilometre uzakta olan cephenin gerisinden Ankara istasyonunu ve Tophanesini bombalamak için hava hücumları yapmakta idiler.

ANKARA'DA BÜYÜK DUA...

Güçleri yetip de Ankara'dan ayrılabilenlerin her gün artması, yoksul halkı ne yapacağını bilmez bir hale koymuştu. 26 ağustos 1921 günü Ankara gerçekten azametli bir gün yaşamıştı. Bugünkü Hava Kuvvetleri Kumandanlığının bulunduğu sırta, o zaman Namazgâh veya Musalla adı verilirdi.

Kadın, erkek, hacı, hoca Ankara'nın büyük bir kalabalığı toplanmıştı; Tanrıdan ordusuna nusrat dileyecekti. Topçularımızın üzerine bayrağımızı dikerek hazırladıkları kürsüye çıkan Aydın Mebusu Hoca Esat Efendi, hâlâ hâtıralarda yaşayan bir vaıza başladı :

— Ey ölüden diri, diriden ölü halk eden Allah !... Ey Kâbei Muazzamayı yutmaya gelen Edrihi askerini mahveden Allah !... Ey din düşmanı Ebu Leheb'i ve emsalini mahveden Allah !... Senin emrine dayanarak kıyam ettik; kıyamımız Hak'tır. Yardımcı ol bizlere !...

Bir elinde silâh bir elinde Kuran haykıran Esat Hocanın bu duası milleti coşturmuştu, Hoca sesini yükseltmiş, duasını tamamlıyordu :

— Rehberimiz Mustafa Kemal, senin yardımın ve inayetinle bulmıyacağız, zevâl !...

Namazgâhı dolduran cemaat büyük bir vecd içinde ordusunu muzaffer kılmak için Allahına dua ediyordu.

Bu vâiz ve dua bittikten sonra, halk arasından sıyrılan, Bolu Mebusu Tunalı Hilmi, kürsüye adımını atınca, kürsünün yanıbaşında duran Ankara Mebusu Hacı Mustafa Efendi, sivil bir kimsenin bu dua toplantısına karışmasına müdahale etti :

— Hilmi Bey, burası konferans kürsüsü değil, in aşağıya !...

Esat Hoca bir karışıklığa meydan vermemek için araya girdi, yavaşça sordu :

— Hilmi Bey, ne yapacaksın, kürsüden ?

— Şiir okuyacağım, şiir...

— Tekbir bilir misin ?...

— Elbette, Müslüman evlâdıyım, bilmez olur muyum.

— Öyle ise, şiir okurken beyitlerin arasında tekbir getir...

Tunalı merhum, kendisine hâs ateşli, delişmen tavrı ile ve gür sesi ile başladı :

— Yunaaan, Yunaaan ! Utaaan ! diye biten beyitlerin arasında tekbire de başlayınca, binlerce kişi tekbir avazesine katıldı. Allah sesleri, göklere yükselirken Tunalı Hilmi devam ediyordu :

Elimde mavzerim,
Ben Yunanı ezerim,
Yunan, Yunan, Yunan
Utan, utan, utan !

AYNI GÜN SAKARYA'DA DUATEPE'DE...

O esnada Sakarya ufuklarına bakan bu tepede ruhlar coşmuştu, Hilmi Tunalı'ya, in aşağı diyen, Hacı Mustafa Efendi de kendisini tutamamış, cemaatle beraber ağlıyordu.

Ankara'dan Sakarya'ya uzayan ovanın gökleri kıpkızıldı. Ufukta tarihin en çetin savaşlarından birinin alevleri yükseliyor ve ordumuz «Duatepe» önünde en kanlı savaşlardan birini yapıyordu. Namazgâhta, Ankaralı'ların duası yükselirken, Sakarya'nın Duatepe'sinde, Türk kahramanları rütbelerin en büyüğü olan şehitlik mertebesine eriyordu.

BİR AVUÇ KAHRAMAN — O günlerde Sakarya'da en müthiş ve kanlı savaşlar devam ediyordu. Yukarıdaki fotoğraf 57 nci tümenin kahramanlarından bir grupu Karadağ taarruzundan önce gösteriyor.

DİĞER BİR GRUP — Büyük Millet Meclisi Muhafız Taburu subayları Beyceğiz köyünde. Ortada Tb. Kumandanı Yzb. İsmail Hakkı Bey (Tümgeneral İ. H. Tekçe), soldaki sivil, Hâkimiyeti Milliye Gazetesi imtiyaz sahibi Recep Zühtü Bey.

YARALILAR — Cepheden Ankara hastanelerine getirilen yaralılar o günlerde bir hayli artmıştı. Tedavileri bittikten sonra taburcu edilenler tekrar cepheye dönüyorlardı.

Hayat

On Yedi Yıl Sonra

YAZAN: WALTER BERNSTEIN — ÇEVİREN: FİKRET ARIT

DAVID Sanderson her zamanki lokantasında öğle yemeğini yiyordu ki omuzuna, âdeta kemiklerini birbirine geçiren bir tokat indi. Kulağında, kendisine hiç yabancı gelmiyen bir ses gürledi :

— Dave, nasılsın ?

David başını kaldırdı. Uzun boyu, adaleli koca vücudu ve yüzünden hiç eksik olmıyan o mağrur gülümsemesi ile Bernie Martin karşısındaydı. Liseden beri birbirlerini görmemişlerdi. Bütün bu yılların gerisinde saklı olan ve hiç aklından çıkmıyan kavga sahnesi gözlerinin önünde canlandı.

Bir kız meselesinden kavga etmişlerdi. Bernie okulun en gözde atleti idi. David ise bir kaldırımdan ötekine yardımsız zor geçerdi. Herkes Bernie'nin onu paçavraya çevirmesini bekliyordu. Fakat birdenbire, hemen hemen kavga bile başlamadan Bernie'nin boylu boyunca yere serildiğini, David'in de nefes bile almadan onun başı ucunda dikildiğini gördüler.

O sırada bir öğretmen araya girmiş ve kavga yarıda kalmıştı. David o akşam, kavgaya sebep olan kız arkadaşı Ellen McMorran'ı evine götürmüştü. Onu ilk defa öpmüş, Bernie'ye karşı elde ettiği parlak zaferin verdiği cesaretle artık onun kendi sevgilisi olduğunu söylemişti.

Bu tek kavganın hâtırası, Bernie'ye karşı birikmiş bütün mağlûbiyetlerden mütevellit utancı terazilemişti. Hattâ şimdi her haliyle başarıya ulaşmış bir insan hissi veren Bernie'nin bu görünüşü bile David'in o zaferden doğan zevkini gölgeliyememişti. Elinde olmadan onu eve, akşam yemeğine davet etti ve :

— Biliyor musun biz Ellen'le evlendik... dedi. Seni görürse memnun olur.

— Ben de çok memnun olacağım.

David ona evinin adresini verdi. Bernie mühim bir toplantı olduğunu, toplantıdan sonra hemen geleceğini söyledi. David ancak işe döndükten sonra Ellen'in bu daveti nasıl karşılıyacağını düşündü. Ellen ona bir defa «Beni kimse seninle evlenmeğe mecbur etmedi» demişti. Fakat David bu evliliğin Ellen tarafından işlenmiş ve ilk fırsatta düzeltilmesi icabeden güzel bir hatâdan başka birşey olmadığını düşünürdü. Onun için eve telefon edip de Bernie'nin yemeğe geleceğini söylediği zaman Ellen'in kızmamasına sevindi. Akşam eve dönerken bir şişe Fransız şarabı ile bir düzine gül satın aldı. Fakat eve gelince şaşırdı. Bernie daha önce gelmişti. Vazolar hiç bilmediği birtakım çiçeklerle dolu idi.

Bernie neşeli bir tavırla :

— Toplantı tahminimden önce bitti... dedi.

Kanapede Ellen'le yan yana oturuyorlar, içki içiyorlardı. David her zaman Bernie'nin karşısında olduğu gibi dizlerinin büküldüğünü hissetti. Fakat Ellen hemen kalktı. Onu öptü. Şarap ve çiçekler için teşekkür etti. O zaman David, daha kuvvetli olduğu için Ellen'in kendisini tercih etmiş olduğunu hatırladı.

O da bir kadeh içti. Bernie'nin hâkim konuşmasına ayak uyduramadığı için bir kadeh daha içmek lüzumunu duydu. Ellen'in Bernie'ye bakış tarzına bir mâna veremediği için bir kadeh daha içti. O sırada yemek de hazırlanmıştı. David yemeği dağıtırken herşeyi birbirine karıştırınca Bernie onun elinden çatalı, kaşığı alarak yemeği kendisi dağıttı. David'in kendine olan güveni içinden çıkıp gitmişti. Göğsünde bir sıkışma duydu. Elinde olmıyarak ağzından şu kelimeler söküldü :

— Okuldaki kavgamızı hatırlıyor musun Bernie ?

Göz ucu ile Ellen'in yüz ifadesinin sertleştiğini görüyor, fakat Bernie'ye bakıyordu. Bernie Martin :

— Ha, evet, hatırladım... dedi. Bana kızgın mıydın, neydin ?

— Ellen yüzünden. Onu rahatsız ediyordun.

— Sahi mi ?

Bernie, Ellen'e döndü. İçten bir gülümseme ile :

— Sahi mi Ellen ?... dedi.

Cevabı David verdi :

— Tabii sahi.

Daha fazla bekliyemedi :

— Seni bu yüzden alaşağı etmiştim.

— Beni alaşağı mı ettin ?

— İnanılacak şey değil amma doğrudur.

Şimdi kendini biraz daha iyi hissediyordu. Bernie düşünceli düşünceli ağzındaki eti çiğnedi. Sonra gözleri parlıyarak :

— Sahi... dedi. Birşeye takılmış, düşmüştüm.

David hiddetle :

— Ne takılması yahu, diye bağırdı. Yumruğu tam gözüne yapıştırdım.

— Senin yumruğunla devrilmem ben. Gayet iyi hatırlıyorum, birşeye takıldım.

David gittikçe yükselen bir sesle :

— Hiçbir şeye takılmadın... dedi. Ortada takılacak hiçbir şey yoktu. Yumruğu gözüne yapıştırınca serildin kaldın.

Ellen :

— David...dedi.

Bernie hiç kızmadan cevap verdi:

— Sana öyle gelmiş David. Sen beni beyzbol sopası ile bile devirmezsin. Muhakkak birisinin ayağına takılmış olacağım.

David kalktı. Hafifçe titriyordu. Kendine hâkim olmağa çalışarak, emin bir sesle :

— Kavganın sebebi karım olduğu için onun bu meseleye karışmasını istemezdim... dedi. Fakat mademki ısrar ediyorsun...

Karısına döndü :

— Sen oradaydın Ellen. Söyle ne olduğunu şuna.

— O kadar mühim mi bu ?

— Mühim yahut değil, söyle haydi...

— Peki söyliyeyim. Bernie hakikaten birisinin ayağına takıldı, David.

Bir an, yeni bir parça et kesen Bernie'nin çatal, bıçak gürültüsünden başka ses duyulmadı. Odada hiçbir şey değişmemişti. Fakat David'e bütün dünya altüst olmuş gibi geliyordu. Bernie :

— Duydun mu delikanlı ?... dedi. David ters ters bakarak söylendi :

— Ağzın doluyken konuşma.

Masadan kalktı. Dalgın dalgın oturma odasına gitti. Bir koltuğa çökerek başını ellerinin arasına aldı. Öyle kaldı.

Ellen :

— Kahveyi burada içeçeğiz... diyerek Bernie ile içeri girdi.

David başını kaldırıp onlara baktı. Ne kadar birbirlerine uygun bir çift idiler. Ne kadar birbirlerine yakışıyorlardı.

Bernie :

— Bu mesele seni niye bu kadar heyecanlandırıyor anlamıyorum, dedi. Çocukken kavga etmişiz. Olur a... Sonra ?

David «Söylesem de anlamıyacaksın» diye düşündü. «Korkaklık ve beceriksizliğin ne demek olduğunu sen bilmezsin. Bir defa kavga edip bu kavgayı kazanmış olmanın, hayatında ilk defa kendine güven duymanın, hayatını bu tek zafer üstüne kurmanın, sonra bunun boş bir hayalden ibaret olduğunu anlamanın ne ifade ettiğini sen bilmezsin.»

Birdenbire içi Bernie'ye karşı eskiden olduğu gibi, onun kendine duyduğu güvene, cesaretine, Ellen ile gayet rahat bir şekilde konuşmasına nefretle doldu :

— Defol... diye bağırdı. Defol evimden.

Ellen gayet sakin bir sesle :

— David, dedi... Yaptığını çocuk yapmaz. Eğer Bernie giderse...

— Sen de beraber mi gideceksin ? Onu mu demek istiyorsun ? Git, beraber git.

Hafifçe sallanarak Bernie'nin yanına geldi. Göğsünden itti :

— Belki o zaman birşeye takıldın, dedi. Fakat bu sefer sahiden yere sereceğim seni.

Böyle der demez de kolunu gererek bütün kuvveti ile Bernie'nin çenesine bir yumruk indirdi. Bernie kımıldamamıştı bile. Gözlerini kısmış ona bakıyordu. David söyleyerek tekrar kolunu gerince :

— Affedersin Ellen... diyerek yumruğunu David'in gözüne yapıştırdı.

David'in başı geriye gitti. Ayakları yerden kesildi. Sonra olduğu gibi döşemeye yıkıldı. Oda parlak ışıklar saçarak etrafında dönmeğe başladı.

Sağlam gözünü açtığı zaman Bernie gitmişti. Ellen kanapede oturmuş, sakin sakin ona bakıyordu. David doğrulmağa çalıştı. Etrafında dönen oda duruncaya kadar bekledi. Sonra sert bir şekilde :

— Nerede o ?... diye sordu.

Ellen :

— Gönderdim... dedi.

— Sen niye beraber gitmedin ?

— Çünkü gitmek istemedim.

Ellen'in bakışlarında hiç de acıma yoktu :

— Çok üzdün beni... dedi. Bernie bir yumruk vurursa aklın başına gelir sanıyordum amma gelmemiş.

David güçlükle ayağa kalktı :

— Geldi... dedi. Bir rüya âleminde yaşıyordum. Bernie aklımı başıma getirdi.

— Emin misin ?

David başını salladı. Ellen hafifçe içini çekti :

— Halbuki hiç lüzum yoktu buna.

Kalktı. Masaya giderek fincana kahve boşaltmağa başladı :

— Bu hisden kurtulmak için kaç sene mücadele ettin ?

— On yedi sene...

— Yaptığım şeyin neye mal olacağını bilseydim herhalde yapmazdım.

— Ne yaptın sen ?

— Yapmasaydım bir türlü bana yaklaşmak cesaretini gösteremiyecektin. Başka çareler aramam icabedecekti. Öyle budalaydın ki...

David tekrar sordu :

— Ne yaptın ki ?

— Ne yapacağım, kavga ettiğiniz gün Bernie Martin'e çelme taktım...

Herkesin Beğendiği Kolonya ...

FREDO KOLONYASI limon, portakal ve bir çok güzel kokulu çiçeklerle imal edilen fevkalâde bir kolonyadır. Yüksek derecesi ve ince rayihası sayesinde friksiyonlar için gayet iyi; çarpıntı, kalp ağrıları ve baygınlık hallerinde ise çok müessirdir. Traştan sonra ideal dezenfektandır.

FREDO KOLONYASI

YER ALTINDA İKİ SARAY

Ayvansaray Ayazması'nın güneyindeki yüksek sahanın altında Bizans İmparatorlarından Aleksi ile Manuel Komnen'e ait iki sarayın alt katları bulundu.

Komnen sülâlesine mensup Bizans İmparatorları XI. yüzyılın sonlarına doğru siyasi ve askeri sebeplerle şehrin kuzey batı kısmındaki Blacherne (Ayvansaray) de, surların yakınında oturmayı tercih etmişlerdi. Buñun için İmparator Aleksi Komnen (1081 - 1118) ve torunu Manuel (1143 - 1180) burada kendi adlarını taşıyan birer saray yaptırdılar. Bu saraylardan Aleksi Sarayı XIII. yüzyılın sonunda harap bir durumda idi. İmparatorlar, fetihten önceki yıllarda Manuel Sarayı'nın tamir edilebilmiş ufak bir kısmında oturuyorlardı. Zamanla sarayların toprak üstü kısımları tamamen ortadan kalktı. Bunların yeraltı kısımlarını bulmak için Ayasofya Müze Müdürlüğü tarafından yapılan kazılar müspet netice verdi ve yeraltı katları bulundu. *(Bu konudaki bilgi Ayasofya Müzesi Müdürü Feridun Dirimtekin'den alınmıştır...)*

YERALTI KATLARI — Sarayların yeraltı katlarında girilebilen kısımlar 55 metre uzunlukta ve 25 metre genişlikte bir sahayı işgal etmektedir. Bazan yüksekliği 8 metreyi bulan kemerler ve kirişlerle birbirine bağlı 12 galeri ve sütunlu salondan meydana gelen bu topluluk sonraları toprakla dolmuştur.

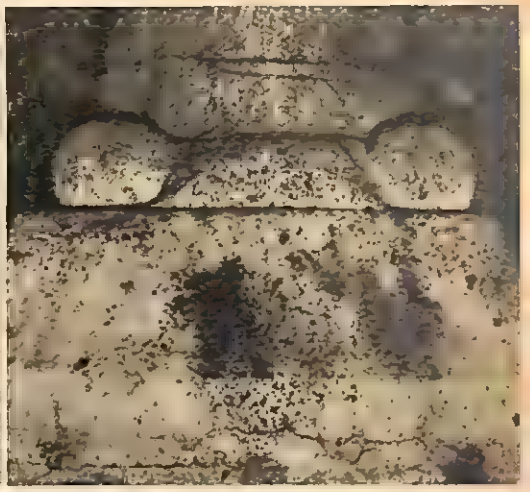

YAPI ŞEKİLLERİ — Yeraltı katlarının yapı şekilleri de XI. ve XII. yüzyıldakilere benzediği için bunların İmparator Aleksi Komnen ile Manuel Komnen'in saraylarına ait olduğu muhakkak addedilmektedir. Yukarıda solda, yeraltı katının haçlı kubbesi, sağda da sütunlu salonun bir sütunu görülüyor.

HÂLÂ SAĞLAM — Yapılış tarihlerinin üzerinden sekiz yüz yıl geçmiş olmasına rağmen sarayların yeraltı katları hâlâ son derece sağlamdır. Kemer ve kubbeler bugün koca bir mahalleyi sırtında taşımaktadır.

BİR KEMER — Bu saraylar hem Haliç'e, hem şehre, hem de surlar dışındaki sahaya hâkim bir durumda idi. İmparator Manuel'in, zevcesi Alman Prensesi Bertha von Sülzbach için yaptırdığı sarayın zenginliği, ziyaretçileri hayrette bırakmıştı. Şimdi bunlardan geriye pek az şey kalmıştır.

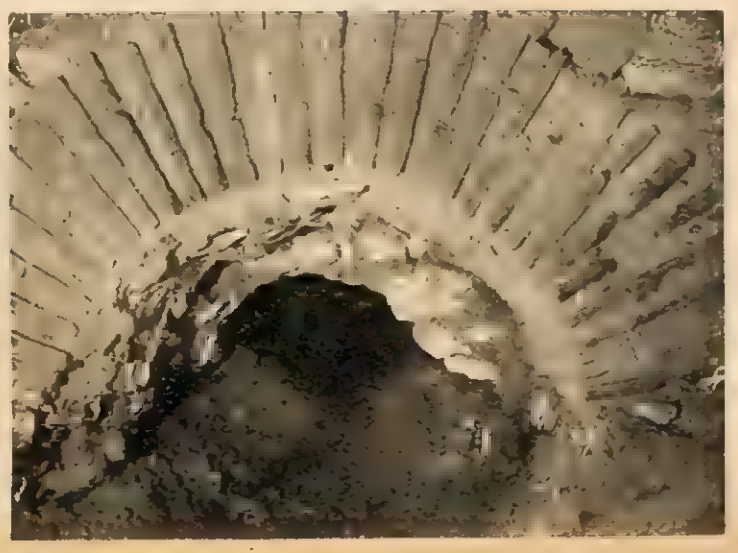

BURSA'NIN GEÇİRDİĞİ BÜYÜK

Felâket haberi duyulur duyulmaz Hayat ekibi hususi bir uçakla derhal Bursa'ya koştu. Bursalıların acılarını dinledi ve paylaştı. Felâketin resimlerini tesbit etti.

Geçen pazar günü hafta tatilini geçirmek için Uludağ'a çıkan Bursalı'lar, saat 14.30 da şehrin göbeğinde bir dumanın tüttüğünü gördüler. Duman büyüyor, alevler yükseliyordu. Yeşil Bursa'nın merkezine siyah bir felâket bulutu çökmüştü. Kara haber bir anda yayıldı : «Bursa'nın tarihî çarşısı yanıyor !» Bursa'nın yaşlıları, Kapalıçarşı'nın bundan önce de iki defa yangın felâketine uğradığını görmüşlerdi. 1881 yılında büyük deprem sırasında çıkan yangın tarihî çarşıyı birkaç saat içinde kül edivermişti. 1922 de, işgal yıllarında Yunanlılar çarşıyı yakıp yıkmışlardı. Bu, üçüncü felâketti. Kapalıçarşı 350 yıl önce Yıldırım Bayezit tarafından sipahi ahırı olarak inşa edilmiş, sonra da çarşı haline getirilmişti. 1957 de aslına uygun bir şekilde onarılmıştı. Çarşı şehrin göbeğinde 150 bin metrekarelik bir alanı kaplıyordu. Yangın hâlâ devam ediyordu. Alevler bir ahtapot gibi çarşının dört bir yanına kol salmıştı. Yangın gece yarısına kadar sürdü. 2500 dükkân, 25 ev 12 saatte kül olmuştu. Koca çarşıda bir bina, yangın duvarları olduğu için, bu âfetten kurtulmuştu. HAYAT Ekibi, Yeşil Bursa'nın ticaret merkezini dağlıyan bu yangının ve yangın sonrasının fotoğraflarını özel bir uçaktan çekti. Ekibimiz Bursa'dan ayrılırken, ilk kıvılcımın üzerinden 28 saat geçmesine rağmen hâlâ tütüyor, yer yer alevler yakacak yer arıyordu. Bursa'nın kalbi hâlâ kanıyor, bu teessüre bütün memleket iştirak ediyordu...

YANGIN YERİNİN UÇAKTAN ALINMIŞ FOTOĞRAFI — Hayat Ekibinin uçaktan aldığı bu fotoğrafta, Fevzi Paşa Caddesinden Belediye binasına, Ulucami ve Bankalar'dan Ticaret Odasına kadar uzanan yangın sahası görülüyor. Kuyumcu dükkânlarındaki altınlar erimiş ve toprağa karışmıştı. Kuyumculardan kurtarılan eşya birkaç yüzük ile bilezikten ibaretti.

YANIK DUVARLAR — 2500 dükkânlık çarşı bir yanık duvarlar sokağı haline gelmişti. Yangının ilk kıvılcımı bu yıkık duvarın bulunduğu yerden çıkmış ve çarşı 12 saatte tamamen kül olmuştu.

CANIN YONGASI — Büyük felâketin sonunda, evini kaybeden bir kadın, yıkıntılar içinde ağlıyarak dolaşıyordu.

YANGIN FELÂKETİ

RÖPORTAJ: ORHAN TAHSİN — FOTOĞRAFLAR: SUAVİ SONAR

24 SAAT SONRA — İlk kıvılcım üzerinden 24 saat geçmişti. Emirhan'ı hâlâ yanıyordu. İtfaiye ve çarşı esnafı yangını elbirliğiyle söndürmeğe çalışıyorlardı. Ne çare ki çarşının üç büyük hanından biri olan Emirhan bir taş yığını haline gelmişti.

UZUN ÇARŞI — Kapalıçarşı yolu Belediye binasının arkasına kadar bir enkaz yığını halinde uzanıyordu. Biraz ilerideki Uzun Çarşı kurtarılmıştı. Ancak, yangın sırasında 11 çarşı, 3 han, Müftülük binası, Ticaret Borsası yanmıştı. Alevleri önlemek bütün gayretlere rağmen mümkün olamamıştı. Çarşı esnafı çılgına dönmüş, dükkânlarının enkazı arasında «yangından kalmış bir parça eşya» arıyorlardı.

ZARARIN BÜYÜĞÜ — Tornacı, tesviyeci esnafı çok büyük zarara uğramıştı. Bir torna makinesi 50 bin liraydı. Yangından sonra, enkaz arasından sağlam bir makine parçası çıkaranlar, onu hemen tamir edip temizlemeğe çalışıyorlardı.

MARTINE CAROL

dilber fransız sinema yıldızı diyor ki:

"Ben, **LÜKS** tuvalet sabununu kullanırım".

Dünyanın en güzel kadını da bilir ki bir kadın için en kıymetli varlık temiz bir tendir. Sinema yıldızlarından onda dokuzu da, günlük tuvaletleri için, sâf ve lâtif olan LÜKS tuvalet sabununa güvenirler. İyi bir tuvalet sabunu olan LÜKS'ün tonik tesirile cildlerinin tamamen şeffaf kaldığını, lâtif ve hoş bir revnak peyda ettiğini bilirler.
Daima LÜKS tuvalet sabununu kullanınız. Temiz ve güzel bir tene sahip olursunuz. Bu güzellik sabununun enfes kokusunu çok beğeneceksiniz.

2120 sinema yıldızının
tercih ettiği
güzellik sabunu

YENİ MEVSİMİN MANTOLARI

Geçen sayımızla birlikte sonbahar ve kış modellerini okuyucularımıza vermeğe başlamıştık. Hayat, yeni sezonun eşiğinde olduğumuz şu günlerde, Avrupa'nın en tanınmış moda müesseseleriyle yaptığı angajmanlar sayesinde sizlere beğeneceğiniz en yeni ve en güzel modelleri vermekte devam edecektir.

TÜYLÜ — Tüylü kumaştan orijinal bir kışlık manto. Kollar reglan, yaka atkılı, beden bolcadır. Modelin hususiyeti, yanlardaki kapak şeklinde dört iri cep ve öndeki kendi kumaşından büyücek düğmelerdedir. Aynı renkten yapılmış yuvarlak şapka kıyafeti tamamlamaktadır. **(Pierre Cardin)**

BEBE — Kalın kumaştan yapılmış sade fakat zarif bir manto. Tıpkı bir çocuk kıyafetini hatırlatan bu mantoda kollar takma, beden önden penslidir. Modelin belden kesikli olduğu halde bolca duruşu ve yakasının önden bağlanışı mantoyu sempatikleştirmektedir. **(Pierre Cardin)**

KEMERLİ — Omuzların dört parmak altından truvakar kolları olan bu mantonun hususiyeti belle göğüs arasındaki enli kemer ve arkadaki bolluktadır. **(Dior)**

ROB-MANTO — Bu modelin hususiyeti, hem rob hem manto oluşu. Belinin üzerindeki kemer ve arkadaki parça kıyafeti sıklaştırmaktadır. **(Dior)**

REDİNGOT — Redingot tarzındaki bu belden aşağısı bol, kısa manto Avrupa'da revaçtadır. Yakadaki garnitürü ve şapka astragandır. **(Balmain)**

BOL KOL — Düz iplik kesilmiş bu mantonun güzelliği yuvarlak enli yakada ve aşağı doğru bollaşan reglan kollardadır. **(L. Castillo)**

CEKETLİ — Bel kısmında enli pensleri olan kareli kumaştan bu rob - manto, aynı kumaştan kısa ceketi ve kürk şapkası ile şık bir kıyafet teşkil etmektedir. **(Dior)**

FİTİLLİ — Bu son derece şık görünüşlü rob - mantonun yakası çift kat ve yuvarlak, bedeni ön ve arka taraflarında baştan başa fitilli, kolları takma ve truvakar, eteği ise kısa ve kloştur. **(Pierre Cardin)**

DEĞİŞİK — Bu orijinal manto sezonun en çok beğenilen modellerinden biri olmuştur. Yaka çok büyük ve yırtmaçlıdır. Kollar bel hizasında başlayıp gene orada bitmekte ve bedeni adeta bir pelerin şekline sokmaktadır. Aşağıya doğru gittikçe daralan kumaşı yukarıdaki iki siyah düğme tutmaktadır. **(Lanvin Castillo)**

BOĞALAR SALDIRIYOR

Temmuzun ilk haftası, kuzey İspanya'daki Pamplona şehri koruyucusu Saint Ferming'i anma haftasıdır. O hafta bütün şehir türlü eğlencelerle Aziz Ferming'in hâtırasını yâdeder. Bu eğlenceler arasında bazıları artık birer anane haline gelmiş son derece erijinal mahalli âdetlerdir. En önemlisi de güreş boğalarını ağıllardan güreş alanına götürme törenidir. Eğlencelerin devam ettiği bir hafta içinde her gün İspanya'nın en meşhur boğa güreşçileri tarafından boğa güreşleri yapılır. Güreşecek boğalar her gün bütün şehrin katıldığı bir törenle güreş alanına götürülür.

Boğaları alana götürme işi daha ziyade şehrin gençleri tarafından yapılır. Hayvanlar, beslendikleri ağıllardan alınır, şehir içindeki cadde ve sokaklardan geçirilerek güreş alanına götürülür. Bu iş büyük cesaret istediği ve tehlike arzettiği için gönüllü gençlerin de o nisbette cesur, soğukkanlı ve ayaklarına çabuk olmaları icabetmektedir. Bir anlık gaflet ve tereddüt, kendilerine yetişen boğaların bir boynuz vuruşu ile yaralanmalarına,hattâ bazan da ölmelerine sebep olmaktadır. Buna rağmen yine her sene şehrin birçok gençleri uzun yıllardan beri devam eden bu törene katılmaktadırlar. Boğaların huysuzluğu ve etrafa saldırmaları şehir halkına büyük heyecan vermektedir.

Bu sahifede boğaların ağıldan güreş alanına götürülüşü sırasında çekilmiş fotoğraflar görüyorsunuz. Gençler seve seve bu tehlikeli işi yapmakla beraber bir tehlike ânında yakayı kurtarmak için de kurtuluşu kaçmakta buluyorlar. Yiğitliğin en şartından dokuzu kaçmak, biri hiç görünmemektir, diye bir söz vardır. Pamplonalı'lar görünmekle beraber geri kalan dokuz şartı ellerinden geldiği kadar yerine getirmeğe çalışıyorlar.

SUSI WONG

12

YAZAN : RICHARD MASON — ÇEVIREN : SADUN ALTUNA

MEKTUBU açınca, yalnız zarfın Gwenny tarafından yazılmış olduğunu gördüm. Hiç tanımadığım kargacık burgacık bir yazıydı bu.

Şöyle diyordu :

«Azizim Mr. Lomax,

«Bu satırları size Susi ile Gwenny isimli kızlar namına yazıyorum. Ama, konuya girmeden önce, bu işle zerre kadar ilgim olmadığını da bildirmek isterim.

«Ben, İngiliz Kraliyet Bahriyesi'nin assubaylarındanım. Nam Kok meyhanesine ancak ömrümde bir defa, o mahut gün ayak bastım. Evli, çoluk çocuk sahibi bir adamım. Adı geçen yere girer girmez karşılaştığım manzara beni, size bu satırları karalamağa zorladı.

«Bu ayın 17 nci günü öğleden sonra üç sularında Betty isminde üçüncü bir kişi, Susi'ye ağza alınmıyacak şekilde sözler kullanarak hakarette bulundu. Adı geçen Susi, öylesine içerledi ki, kendini kaybederek elindeki makasla Betty'nin üstüne yürüdü. Kız, hastaneye kaldırıldı. Ertesi sabah Susi tevkif edilerek ceza evine gönderildi, ama kefalet ödendiği için serbest bırakıldı. Kefalet bedelinin yarısını Susi, yarısını da Nam Kok'taki kız arkadaşları ödediler.

«İşinize karışmış olmak istemem, ama edindiğim kanaate göre, Susi dürüst kızdır.

Saygılarımla
R. C. Bridges
Assubay»

İşte böylece felâketler dizisine bir yenisi daha katılmıştı. Bence durum, bu uslu assubayın yazdığı kadar hafif cinsten değildi. Üstelik de adam, bu satırları Susi'nin etkisi altında kaleme almıştı. Betty'nin sadece hastaneye kaldırıldığından bahsediyordu. Allah bilir, makas darbeleriyle ne korkunç şekilde yaralanmıştı. Hem bu makas da nereden çıkmıştı. Susi'nin yanında makas taşıdığını hiç görmemiştim. Şu halde... Şayet işin içinde taammüt varsa. İşte o zaman ayıkla pirincin taşını...

Aklım yine karıştı. Soğuk soğuk terler dökmeğe başladım. Elimden ne gelirdi ? Derhal geri dönmek mi? Ama, bu Japonya seyahati benim için istikbal demekti. Bunu tepmek bal gibi safdillik olacaktı. Gelgelelim öte yandan Susi'nin bana şu anda kimbilir ne kadar ihtiyacı vardı.

Bu düşüncelerle sokağa çıkarak Hibiya bahçesini arşınlamağa başladım. Sonra postahaneye koştum. Hong Kong'a çektiğim telgrafta, en geç bir hafta sonra orada olacağımı, bu arada avukat Haynes'le temas etmesini Susi'ye bildirdim. Kızı biraz olsun avutmak için de kendisine emsalsiz bir şemsiye aldığımı söyledim.

Avukat Haynes ismini tesadüfen dostum Hamilton'dan işitmiştim. Pek dirayetli olduğu söyleniyordu.

■

Bir hafta sonra Hong Kong hava alanına indiğim zaman Susi, hiçbirşey olmamış gibi neşe içinde boynuma atılıyordu.

Bu arada yaz, boğucu sıcaklığı ile iyiden iyiye şehre çökmüştü. Uçak şirketinin otobüsüne kurulur kurulmaz ilk iş ceketimi, kravatımı çıkarmak oldu. Ama, terlememin esas sebebi başka idi. Söze nereden başlıyacağımı bilemiyordum. Avuçlarımın içi terliyor, kalbim çarpıyordu.

— Şimdi anlat bakalım... dedim. Şu uğursuz hikâyeyi...

— Yaptığım işe çok memnunum. Oh olmuş şıllığa...

— Yaraları ağır mı ? Herşeyi olduğu gibi anlat...

— Betty'ye hâlâ tutkun musun yoksa ?

— Saçmalığı bırak Susi. Bütün endişem sensin. Düşün bir kere, hayatı tehlikeye girerse senin halin ne olur. Hâlâ hastanede mi ?

— Galiba. Hem sana bütün olup biteni yazdık. Aşağılık kız bana kötü şeyler söyledi, ben de elimdeki makası göğsüne sapladım. Hepsi o kadar...

Bu lâflar dudaklarından o kadar tabii bir tarzda döküldü ki, sanki Betty'ye hafif bir tokat atmıştı. Bir anda icim bulandı.

— Göğsüne mi ?... dedim. Peki makası nereden buldun ?

Sorduklarıma hep kaçamak cevaplar veriyordu. Nam Kok'a vardığımız zaman, Tokyo'da iken bildiklerime bir yenisi eklenmemişti.

■

Susi, odaya çeki düzen vermiş, çiçeklerle süslemişti. Serinlemek için duşun altına girdiğim sırada o da çay sofrasını hazırladı. Sıcak o kadar bunaltıcı idi ki, balkona çıkmıyarak odada oturduk. Bir yandan çay içerken, öte yandan kızı yeniden deşmeğe çalıştım.

— Sevgilim, şimdi herşeyi bana sırasiyl anlat. Öğleden sonra barda oturuyordun. Yalnız mı idin ?

— Hayır, Gwenny de vardı.

— Betty yok muydu ?

— Hayır, o sonradan, her zamanki gibi, kalçasını sallaya sallaya geldi. İğrenç mahlûk. Sırf erkekleri...

— Peki peki... sonra ne oldu ? Önce kim başladı ?

— O !...

— Ne dedi ?

— Kötü birşey. Hatırlamıyorum şimdi.

— Makası göğsüne saplıvacak kadar kötü birşey olduğuna göre hatırlaman gerekir.

— Aynı şeyi birgün öncesi de söylemişti.

— Neydi ?

— Onu da hatırlamıvorum.

Deli olmak işten değildi. Ağzımla kuş tutsam söylemeğe niyeti yoktu. Fincanımdaki çayı tazelerken kollarından sıkıca tuttum.

— Susi, lütfen bana hakikati söyle. Bu kız sana ne dedi ?

— Bunu sana söylivemem Robert.

— Anlaşıldı, konuşmağa niyetin yok. Hiç olmazsa bana söylemek istemediğin lâfı sana sarfettiği zaman, ne cevap verdiğini öğreneyim.

— Bunu tekrar edersen, seni gebertirim, dedim.

— Şayet bunu söviedinse felâket. Bu düpedüz taammüden cinayet sayılır. Bakalım mahkemede buna ne diyecekler.

— Ben kendisine sadece ihtar ettim. Pis ağzını tutmasını bilseydi herşey yolunda giderdi.

—Ne cevap verdi ?

— Ne olacak. Dilediğim gibi konuşurum, kimse karışamaz dedi.

— Bunun üzerine sen ne yaptın ?

— Hemen giderek kendime koskoca bir makas satın aldım.

— Demek makası sana lâzım olmadığı halde sırf bu iş için aldın. Geberteceğimi söylemiştim ya. Hennessy Caddesi'nde uzun, ucu sipsivri bir makas aldım. Şu anda polisler elimden almamış olsalardı sana gösterirdim.

Gözlerim kararadı. Bütün bunlar mahkeme esnasında ortaya dökülecek olursa, dünyanın en iyi avukatı bile Susi'yi kurtaramazdı.

— Bir çay daha ister misin Robert ?... diye sordu.

Gırtlağım kurumuştu. Kelimeler boğazımda düğümleniyordu. Susi gayet soğuk kanlı idi.

— Makası satın aldıktan sonra ne yaptın ?

— Doğruca çantama yerleştirdim. Derken ertesi gün öğleden sonra Betty tekrar yanımıza geldi. Gelir gelmez de aynı pis lâfı tekrarladı. Beynim dönmüştü. Çantamı açtığım gibi makası çıkardım. O kaçıyor, ben kovalıyordum. Nihayet bir köşede kıstırarak makası var gücümle göğsünün ortasına sapladım. Şıllığın verilmiş sadakası varmış ki, Gwenny araya girdi. Yoksa çekip tekrar saplıyacaktım, tâ ki canı çıkıncıya kadar.

— Öyleyse ömrünün sonuna kadar Gwenny'ye dua et. O olmasaydı mahvolmuştun.

Başını salladı. Ayağındaki gemici pantolonu ile aynı renkte olan yeşil bir kordele ile bağlanmış at kuyruğu biçimi saçları da sağa sola sallandı. Oralı bile değildi.

— Gwenny'ye neden dua edecek mişim ? Niyetim bu âdi kızı öldürmekti. Biliakis araya girdiği için içerledim.

Elimi omuzlarına doladım. Üstü, göğüs hizasına kadar açık siyah bir blûz giymişti. Cehennemi sıcağa rağmen teni kupkuru ve serindi. Kendime doğru çekerek :

— Beni iyi dinle sevgilim,.. dedim. Bu anlattıkların, tahminimden daha da müthiş. Bizi bekliyen akıbetten anlaşılan pek haberin yok. Herşeye rağmen seni şimdilik serbest bıraktıklarına şükretmeliyiz. Çok, hem de pek çok müteessirim.

Başını, göğsüme dayadı.

— Kime istersen sor. Hepsi de bana hak verecek. Mahkemede bana yardım edeceklerine eminim.

— Savcılar, yargıçlar kurt gibi insanlardır. Lâfını konuşmadan önce iyice tartman icabeder. Yoksa zindanı boylarsın. Hem, artık Betty'nin sana ne söylediğini öğrenmek istiyorum. Fazla inat etme.

— Tekrar edemem.

Artık sabrım tükenmişti. Hava serin olmuş olsaydı, belki de itidalimi muhafaza ederdim. Ama sıcak beynime vurmuştu. Ağzımı açıp, gözümü yumdum. Söylemedik lâf bırakmadım. Hattâ fazla ısrar ederse, defolup gitmesini de söyledim. Hepsini sineye çekti, yalnız Betty kadar bile kıymeti olmadığını söyleyince iş değişti. Bir anda gözleri büyüdü. Yüzünde renk kalmadı. Dudakları titredi, bunun ardından da yanaklarından aşağı iri damlalar halinde göz yaşları dökülmeğe başladı.

Yüzünü avuçlarının içinde saklıyarak :

— Öyle ise söylemem lâzım... diye hıçkırdı.

Anlattıkça kızgınlığım, hiddetim geçerek yerini utanç aldı. Yaptığı işi, sırf benim için yapmıştı, yani beni korumak için... Aslında incir çekirdeğini bile doldurmuyordu.

(Devamı gelecek sayıda)

Türklere karşı harbeden İtilâf Kuvvetleri Başkumandanı

GENERAL HAMİLTON'UN ÇANAKKALE HÂTIRALARI

ÇEVİREN:
ADNAN ERİM

İngilizler Çanakkale'yi Terketmeğe Başlıyor

TÜRKLERİN taarruz ruhu kırılmadı. Lâkin bu hücumlar neticesinde toprak kazanmıyorlar. Bulunduğumuz yerleri kuvvetle muhafaza ediyoruz.

Çikolata Tepesi yakınlarındaki mevzilerin tetkikini bitirdikten sonra tekrar irtibat hendekleri boyunca Anzac istikametine doğru yürüdüm. Yarı yolda bulunan Hint Tugayı karargâhına uğradım. Tugay komutanı Albay Palin'in nazik davetine icabet ederek fevkalâde lezzetli bir öğle yemeği yedim. Yemek esnasında 6 ncı Gurkha Hint birliği komutanı Allanson ile görüştüm. Sarı Bayır'a (Topçular Tepesi'ne) birkaç saat için çıkmıya muvaffak olup da Çanakkale Boğazını ve Marmara'yı ayaklarının altında görmek bahtiyarlığına erişen Allanson !... Ne yazık ki, bu güzel manzarayı heyecanla bir müddet seyrettikten sonra tekrar tepeden aşağıya inmiye mecbur kalmıştı !...

Bugünkü teftişlerim neticesinde, Kitchener'in istemiş olduğu 10 uncu ve 53 üncü Tümenleri Suvla'dan geri çekmiye; Helles'ten de bir Fransız tugayı ile dört İngiliz Sahra Topçu Tugayını tahliye etmiye karar verdim. Bu kararla, Harbiye Dairesi'ne şu telgrafı gönderdim :

«8229 numaralı yazınıza cevaptır.

«Evvelâ şunu belirtmek isterim ki, muhtelif meşguliyetleriniz arasında Çanakkale seferini muvakkaten ikinci derece ehemmiyeti haiz bir harekât telâkki etmekte haklı olabilirsiniz. Ben şahsan Selânik plânının mevcudiyetine rağmen, hiçbir surette Çanakkale'den çekilmek ve Türkler mağlûp edilmeden Gelibolu'yu terketmek niyetinde değilim. Bu hususu hatırdan çıkarmıyarak, halihazır durumda Suvla'dan çekilmenin pek mahzurlu olacağını işaret etmeyi de bir vazife bilirim. 23 ağustos tarihli telgrafımda, mezkûr cepheden çekilmenin zaruri olduğu mülâhazasında bulunmuştum. Çünkü o zamanlar pek az miktarda bir takviye kuvvetini ve topçu birliklerini Suvla'ya çıkarabilmiştim. 26 ağustos tarihli yazıma cevaben sizden fazla miktarda takviye gönderilebileceği vaadini alınca, yaklaşmakta olan kış mevsimine hazırlanmak maksadiyle, Suvla cephesine bol miktarda takviye kıtaatı ve topçu birlikleri çıkarmıya başladım. Bu birlikler, o tarihten bugüne kadar, mezkûr bölgeye hiç durmadan aktı. Onun için bu kuvvetleri Suvla mıntakasından tahliye etmiye kalkışmak pek ciddî kayıplara sebep olacaktır. Evvelce Türkler 500 metre kadar uzağımızda iken şimdi birçok noktalarda bir bomba atımı yakınlarımıza kadar sokulmuşlardır. Külliyetli miktarda topları vardır. Tahliye, ancak burnumuzun dibindeki bu topların ağır ateşi altında cereyan edecektir. Zayiatımız yüzde ellinin üstüne çıkabilir ve netice bir felâketi mucip olabilir. Bundan başka, bu çekilişimiz, Türk askerinin mâneviyatını yükseltecek, dövüş azmini artıracaktır. Aynı zamanda, Türklerin Çanakkale cephesinden kuvvet çekip başka cephelere göndermelerine de sebep olacaktır.

«Bu mülâhazalara istinaden, ben, istemiş olduğunuz iki tümeni Suvla cephesinden çekip göndermekle beraber, mezkûr cepheyi, az da kalmış olsa, mütebaki birliklerle müdafaada devam etmiye karar vermiş bulunuyorum.

«Halen Suvla'da ihtiyatta bir tümenim, Mondros'ta istirahatte bir Avustralya tümenim ve Imroz'da yine istirahatte bir tugayım mevcuttur. Avustralya birliğini Susak Kuyu'nun kuzeyindeki mevzilere getirip yerleştirerek 10 uncu ve 53 üncü veya 10 uncu ile 11 inci Tümenlerimi Suvla'dan tahliye edebilirim. Helles cephesinden de bir Fransız tugayı ile 4 İngiliz Sahra Topçu Tugayı'nı, boş kalan yerlerini doldurmadan çekmekte bir mahzur görmüyorum.

«Böylece, bilâhara Suvla'dan umumi bir tahliye yapılması zaruri bir hale gelirse daha az insan ve malzeme kaybına uğrıyacağımız aşikârdır.

«Bahis mevzuu ettiğiniz 15 lik top İskenderiye'dedir ve arzu ettiğiniz yere harekete hazırdır. Yarın burada birlik komutanlarıyla bir toplantı yaparak tahliye hareketinin teferruatı üzerinde konuşacağım.»

27 eylül 1915 : Imroz Adası'ndayım. Sabah kahvaltısından biraz sonra Alman tipi bir uçak karargâhımız üzerinde göründü. Dört bomba savurup gitti. Bombaların hiçbiri hedefini bulamadı. Hasar yok.

Saat 11 de General Birdwood'la General Byng, tahliye mevzuu üzerinde konuşmıya geldiler. Onlar da benimle aynı fikirde bulunuyorlar. 10 uncu ve 53 üncü Tümenleri çektikten sonra da Suvla'da kalıp cepheyi müdafaada devam etmeyi münasip görüyorlar.

Öğle üzeri Fransız Generali Baillaud'dan bir mesaj aldım : Fransız Hükümetinden aldığı emre göre bir tümenini Mondros'a nakledecekmiş !...

Ben burada Başkumandan kaldıkça hiç kimse emrim altındaki kuvvetlere hükmedemez ! Baillaud'a derhal şu cevabı gönderdim :

«Lûtfen bu sabah telleddiğim emirlere göre hareket ediniz. Cepheden hiçbir birliğin emirlerim haricinde ayrılmasına müsaade edemem !»

İkindiye doğru, gazete muhabirleri Ross ve Nevinson geldiler.

28 eylül 1915 : Türk uçakları gece - gündüz sık sık bizim karargâhı ziyaret ediyorlar ve her seferinde birkaç bomba savurmadan yapamıyorlar. Dün gece bıraktıkları bombalar hedeflerini bulamadı. Bu sabah 10.30 da tekrar gelen bir uçak, hava meydanına dört bomba attı. İki kişi yaralandı.

Akşam üstü Kitchener'den telgrafıma cevap geldi. Suvla'da müdafaaya devam etme kararımı muvafık buluyor. Fransız Hükümetinin, benim emrim altında bulunan bir generaline talimat göndermesine hayret ettiğini bildiriyor. Selânik'e gidecek kuvvetlerle beraber General Byng'in gitmesini istiyor. Garp cephesindeki harekât hakkında da iyi haberler veriyor : Şimdiye kadar düşmandan 23.000 esir alınmış, 40 tan fazla top iğtinam edilmiş. Bu rakamlar gittikçe de kabarmaktaymış...

Ben de bu güzel haberler şerefine, bütün cephelerde birden bayram topları atılmasını emrettim !... Saat 19 da her tarafta toplar gürlemeğe başladı. Çok geçmeden Türk topları da bütün cephelerde mukabeleye başladılar. Bu korkunç velvele, beş, on dakikalık bir düellodan sonra sona erdi.

29 eylül 1915 : Bu sabah sade bir merasimle, takdir ettiğim üç subaya madalya verdim. Bunlar Bertier, de la Borde ve Pelliot idi. Selâm resmini ifa eden şeref kıtası önünde madalyalarını kendi elimle göğüslerine taktım.

Akşama doğru Harbiye Dairesi'nden bir telgraf geldi. Hâlâ ne kadar takviye istediğimi soruyor !... Hem tümen tümen askerimi çekiyor, hem de takviye göndermekten dem vuruyor !... Mademki istediğim miktarı gönderecek iktidarda değil, ne diye sorup duruyor?

30 eylül 1915 : Bütün cephelerde sükûnet devam ediyor. Yalnız genel karargâhta bir heyecan var !... Onuncu Tümen bugün Suvla'dan ayrılmak üzere ! Ilk birlikler vasıtalara bindiler. Bir tek tüfek patlamıyor ! Ne bizden, ne Türklerden ! ...

Topçu ateşinin başlamasını bekliyoruz. Fakat başlamıyor !... Gündüz gözü ile, gemilere binip gittiğimiz halde, Türkler ateş etmiyor. Tahliye ettiğimizi görmüyorlar mı ?... Görmemelerine imkân yok ! Muhakkak ki görüyorlar. Lâkin hiçbir harekette bulunmuyorlar !...

Öğle oldu. Onuncu tümenin tahliyesi rahat rahat devam ediyor. Sanki muharebede değiliz. Ancak sulh zamanında bu kadar emniyetli bir tahliye yapılabilir. Fakat yine heyecanlıyız. Henüz tümenin tahliyesi tamam olmadı. Her an dehşetli bir bombardımana mâruz kalabiliriz

Tahliye etmekte olduğumuz bu birlikleri ne vakit Selânik'e doğru hareket ettireceğimiz daha malûm değil. Harbiye Dairesi tarafından kat'î bir tarih tesbit edilmedi. Akşama doğru Fransız Generali Bailloud bana bir rapor göndererek şu malûmatı verdi :

Gelecek hafta : Tahliye devam ediyor.

İngilizler ve Fransızlar Çanakkale'de sekiz ay müddetle ümitsizce dövüşüp hezimete uğradıktan sonra çıkar yolu Gelibolu'yu tahliye etmekte bulmuşlardı. Fakat ateş altında ağırlıklarla çekilmek çetin olacaktı. Onun için malzemenin büyük bir kısmı bırakılacaktı. Yukarıda düşmanın terkettiği cephane arabaları görülüyor.

Çetin muharebelerin cereyan ettiği Sığındere'de, harekât boyunca, düşman sağlam barikatlar meydana getirmişti. Bu barikatlar on binlerce kum torbasiyle takviye edilmişti. Bizim Mehmetçikler de fırsat buldukça, gece karanlığında düşman siperlerine kadar yanaşarak kum torbalarını birer birer bizim siperlere taşıyorlardı. Fotoğraf, taşınan kum torbalarının teşkil ettiği bir barikatı göstermektedir.

Dost kazanmak isterseniz..

Şaheser Romanları

tavsiye edin!

JOSEPHINE
GELİN TACI
SABAH YILDIZI
MELISSA
AŞKTAN DA ÜSTÜN
HARP VE SULH
(İkinci baskı)
BÜYÜLÜ ÇİÇEK
HER KADIN GİBİ
SENİ SEVMEK KADERİM
BAHAR ATEŞİ
BİR BAŞKA KADIN

GÜVEN
YAYİNEVİ
Cağaloğlu yokuşu
Nurtbahçe s. No. 11
İSTANBUL

Iğdırdan B. Mustafa Çalışır yazıyor :
«Amerikada buz dolabı fabrikasında çalışmak istiyorum. Nasıl hareket etmem lâzım ?»

Böyle bir fabrika ile anlaşmanız, orayz kabulünüzü temin etmeniz lâzım. Maliye Vekâletine müracaatla döviz temin edecek ve Pasaport çıkartacaksınız.

■

Tavşanlıdan Bay Bilgin Belen'e :
Türkiyedeki radyoların yayın programlarını, Hayat mecmuasının yüksek tirajı ve her sayısının daha evvelden hazırlanması sebebiyle tam olarak veremiyoruz.

Okuyucularımızdan Nurettin Oler yazıyor :
«Pullar hakkında malûmat istiyorum. Şimdiki kıymetli pulları da bildirmenizi rica ederim.»

Pul sütununda mümkün olduğu kadar malûmat veriyoruz. Pul kıymetleri için her ay basılan fiat listesini alınız. Büyük kütüphane ve pulcularda bulabilirsiniz.

■

Karstan Bayan Sahire Güldür'e :
Cesaretsizliği kadere atfeden insanlar durgun yaradılışlı, biraz tenbel olanlardır. Bunlar nefislerine itimat besleyip biraz atılgan olmakla hayatta pekâlâ muvaffak olabilirler.

■

Adanadan Bay Nebi Çıkmaz'a :
İstediğiniz, (herhangi bir) Fransız mecmuasının adresini veriyoruz : «Jour de France» 46, Avenue Kléber, Paris - 16

ÇEŞME BAŞINDA — *Resimde gördüğünüz, çeşmeye tutunup su içmeye çalışan kediyi okuyucularımızdan Bursalı Mehmet Angit göndermiştir.*

Sohbet Köşesi'ne mektup yazan okuyucularımıza :
Mecmuamızın «Sohbet Köşesi» muharririne mektup yazarak bazı mevzular hakkında aydınlanmak istiyen okuyucularımızın ekseriya isim ve adreslerini yazmadıkları ve cevabı «Sohbet Köşesi» nde bekledikleri görülmektedir. «Sohbet Köşesi» ne gelmekte olan yüzlerce mektuba aynı yerde cevap vermek mümkün olmadığından, sordukları suallere cevap istiyen okuyucularımızın muhakkak surette isim ve adres yazmayı unutmamaları rica olunur. «Sohbet Köşesi» nde cevap vermek mümkün olmadığı hallerde cevaplar okuyucularımıza posta vasıtası ile gönderilecektir.

Adapazarından B. Cemalettin Orola:
1 — Orol soyadınızın ayrı bir mânası yoktur. Ural dağları ve bu dağlardan çıkan aynı isimde bir nehir vardır. Asyada Aral adında bir de göl vardır. İsim bunlardan değiştirilerek alınmış olmalı. 2 — Elimizdeki resimler arşivimize aittir. Zaman zaman ilân ettiğimiz kartpostallardan başka resim satmıyoruz. 3 — Mektupla tanışmalara tavassut etmek istemediğimizi evvelce bu sütunlarda bildirmiştik. Selâmlar.

Yıldızınız Diyor ki

(29 ağustostan 4 eylüle kadar :) Önümüzdeki hafta muhitinizde cereyan edecek olan hâdiseleri merak ederseniz, her hafta doğduğunuz burcu bulup siz de kendi falınızı okuyabilirsiniz.

KOÇ BURCU
21 MART - 20 NİSAN

Neticesi üzerinde müessir olduğunuz şey bir hayli ehemmiyetli. His hayatınız normalin fevkinde düzensiz görülüyor. Günlük çalışmalarınızı daha da arttırmanız sizin için hayli faydalı neticeler doğurabilir.

ASLAN BURCU
23 TEMMUZ - 23 AĞUSTOS

Hissî meselelerle baş başa kalmış vaziyettesiniz. Teşebbüsleriniz muvaffakıyetli neticeler verebilir. Günlük çalışmalırınız daha nizamlı ve daha süratli olmalı. Çevrenizdeki geçici hâdiselerle fazla ilgilenmeyiniz.

YAY BURCU
23 KASIM - 21 ARALIK

Mâneviyatınızın bozulmaması lâzım. Önemli birtakım işler sizi bekliyor. Teşebbüse geçmek için az zamanız kaldı. Bunun için iyice hazırlıklı olmalısınız. Bir müddet için kendinizi çalışmaya vermelisiniz.

BOĞA BURCU
21 NİSAN - 20 MAYIS

Ciddî bir iş üzerinde çalışıyorsunuz. Neticesi iyi olacağa benziyor. Mesleki bakımdan iyi günlerde sayılırsınız. Sosyal meseleler üzerinde daha fazla durmalısınız. Sıhhî durumunuz normal. Şansınız artabilir.

BAŞAK BURCU
24 AĞUSTOS - 23 EYLÜL

Sıhhî durumunuz tamamen kontrolden uzak bulunuyor. Dikkatli olmanızı tavsiye ederiz. Alâkanız, karşınızdaki tarafından tasvip ediliyor. His hayatınız yüz güldürücüdür. Yakında hayatınız hareketlenecek.

OĞLAK BURCU
22 ARALIK - 20 OCAK

Üzerinde uzun zamandır karar veremediğiniz şey pek yakında müsbet şekilde neticelenecektir. Hâdiseleri kendi haline bırakmalısınız. Bir tesadüf neticesinde his hayatınızda önemli birçok değişiklikler olabilir.

İKİZLER BURCU
21 MAYIS - 21 HAZİRAN

Hâdiselerin birdenbire karşınıza dikilivermesi işlerinizi aksattıysa da gelip geçmesi bakımından çok faydalı olacaktır. His hayatınızda görülen düzensizlikler yakında ortadan kalkacaktır. Sıhhatiniz bozulabilir.

TERAZİ BURCU
24 EYLÜL - 23 EKİM

Maddî bakımdan normale dönmeniz için bir müddet hesaplı hareket etmeniz lüzumlu. Hislerinizi açıklamak zamanı gelmiş bulunuyor. Günlük çalışmalarınızda daha fazla gayret beklenebilir. Sıhhatiniz normal.

KOVA BURCU
21 OCAK - 18 ŞUBAT

Pek iyi günlerde bulunmuyorsanız da yakında tekrar eski halinize döneceksiniz. Ciddî bir mesele üzerinde uzun zaman düşünmelisiniz. Zira işe başladıktan sonra dönüş kolay olmaz. Muvaffakıyet elinizdedir.

YENGEÇ BURCU
22 HAZİRAN - 22 TEMMUZ

Arkadaşlarınız tarafından terkedilmek üzeresiniz. Onlara daha iyi muamele etmelisiniz. Çeşitli günlük olaylar karşısında şaşırmayınız. Yakında şimdikinden daha iyi şartlar altında yaşamıya başlıyacaksınız.

AKREP BURCU
24 EKİM - 22 KASIM

Arkadaşlarınız arasında hiç de göründüğünüz gibi bir intiba bırakmıyorsunuz. Hareketlerinizin bir kısmı tamamen lüzumsuz. Daha normal olmaya çalışınız. Günlük meşgalelerinize sizi daha çok alâkadar etmeli.

BALIK BURCU
19 ŞUBAT - 20 MART

Canınızı sıkacak hâdiseleri kendiniz yaratmayınız. Aksi halde günler istemediğiniz şekilde sıkıcı geçer. İş hayatınız randıman veriyor. Pek yakında kısa olan bir seyahat yapabilirsiniz. Sıhhî durumunuz normalce.

Kibar erkekler için asil bir losyon...

Muhitinde alâka celbeden "havalı„ erkekler giyimlerine, hal ve tavırlarına hususi ihtimam gösteren kimselerdir... İşte Aqua Velva bu gibi titiz ve asil tavırlı erkeklerin kullandıkları dünyanın en muteber traş losyonudur.

Aqua Velva

OSMANLI SARAYLARINDA Harem Hayatının içyüzü

YAZAN: ÇAĞATAY ULUÇAY

14 Padişah kızları çok zaman evlilik hayatında hiç de mesut olamazlardı. Gururları yüksek olduğundan küçük görünmemek için dertlerini kimseye dökemezler, bedbaht bir ömür sürerlerdi. Osmanlı sarayı bu talihsiz sultanlarla dolu idi.

PADİŞAH kızı veya torunları olmalarına rağmen, zaman zaman sultanların sıkıntı çektikleri görülüyordu. Vakıa hepsinin tahsisatı ve maaşları vardı. Fakat şehzade olan babaları, öldürüldüğü veya padişah olan babaları tahttan indirildiği zaman tahsisatları çok kısılırdı.

Bilhassa öldürülen şehzadelerin kızları ve anneleri çok sıkıntı çekiyorlardı. Kardeşlerini öldürterek tahta geçen padişah, bunların kızlarına ve kız kardeşlerine iyi muamele etmiyor, yeter derecede tahsisat bağlamıyordu.

II. Bayezit'in oğlu Alemşah fazla içkiden genç yaşında ölmüştü. İki kızı yetim kalmıştı. Alemşah'ın annesi Gülruh Kadın bunları yanına almış ölünceye kadar bakmıştı. Gülruh Kadın ölünce Alemşah'ın kızları açıkta kalmış, ekmeğe muhtaç vaziyete düşmüşlerdi. Halleri acınacak durumda idi. Hanedana mensup kızlar oldukları halde kimse yüzlerine bakmıyor; kendilerine sahib çıkan olmuyordu. Tahtta oturan Kanunî Sultan Süleyman'ın da yeğenleri oluyorlardı. Bu sebepten Kanunî Sultan Süleyman'ın annesi Hafise Sultana haber gönderdiler, kendilerine bakılmasını rica ettiler. Hafise Sultan da oğluna kızların durumlarını bir mektupla bildirerek yardım istirhamında bulundu, ancak bu suretle iki hanım sultanı az buçuk himaye etmek kabil oldu.

2 YAŞINDA NİŞANLI

III. Ahmet'in kızı Ümmügülsüm Sultan da çok sıkıntı çekmişe benziyor. Bu sultan iki yaşında iken Vezir Abdurrahman Paşaya nişanlanmıştı. Paşanın evlenmeden ölmesi üzerine on altı yaşına gelince Nevşehirli Ali Paşa ile evlenmişti. Babasının tahttan indirilmesi, Sultan Mahmut'un padişah olması üzerine, kocası âsiler tarafından öldürülmedi ise de padişahın gözünden düştü. Kendisine bir vazife verilmedi.

O devirlerde paşaların, beylerin açıkta kalmaları korkunç bir şeydi. Çünkü hepsinin «Kapı» adı verilen maiyet askerleri vardı. Bunlara maaş vermek zorunda idiler. Hele damat paşaların konakları ikinci bir saray manzarasını gösterirdi. Damatlar, diğer paşalara nazaran daha debdebeli ve tantanalı bir hayat sürerlerdi. Çünkü eşleri sultanlar, padişahın şâhane bir hayat sürdüğü Osmanlı Sarayı'ndan ve Haremi'nden gelmişlerdi.

Bunun için padişahlar, kızlarını büyük rütbeli devlet adamlarına verirler; böylece çok iyi bir hayat sürmelerini temine çalışırlardı. Eğer kocalarının rütbesi aşağı derecede ise kısa zamanda kendileri terfi ettirilir, maaşları arttırılarak yaşama seviyeleri yükseltilirdi. Lâkin kayınbaba tahttan indirilir, veya öldürülürse o zaman gelin sultanla kocasının hali de ekseriya perişan olurdu.

Bunlar menkûp vaziyete düşerler, sıkıntılı bir hayat sürerlerdi. İşte Ümmügülsüm Sultanın da bunlardan biri olduğu anlaşılıyor. III. Ahmet'in tahttan indirilmesi, I. Mahmut'un başa geçmesiyle kocasına galiba iş verilmiyor, debdebeli bir hayat sürmeğe alışan Ümmügülsüm Sultan ve kocası çok fena duruma düşüyorlar. Borç alıyorlar, mücevherlerini ve mallarını rehine koyuyorlar, elde avuçta beş paraları kalmadığından, içinde bulundukları sıkıntı son haddini buluyor. Alacaklılar da her gün saraylarına gelerek karı-kocayı rahatsız ediyorlar. Bu durum karşısında Ümmügülsüm Sultan bir arize yazıyor, aşağıdaki kısaltılmış şekliyle durumlarını şöyle açıklıyor:

«Devletlü Sultanım Hazretlerine arz-ı halimiz budur ki, Paşa kulunuz ziyade borca boğulmuş olub, alacaklılar her taraftan hücum edüb aman vermiyorlar. Gece gündüz takaza ediyorlar ve bizleri kırmaktan geri kalmıyorlar. Bizim ise olanca cevahirimiz rehinde olub bunları kurtarmak nasib olmadı.»

Ümmügülsüm Sultan, her halde bu sıkıntılı duruma katlanamadı. Daha 24 yaşında, babasının tahttan indirilmesinden iki sene sonra öldü. 1732.

SULTANLARIN KISKANÇLIKLARI, KAVGALARI

Bütün hanedan halkı arasında olduğu gibi, padişah kızları arasında da çekememezlik ve kıskançlık vardı. Hele başka başka anadan doğan kızlar biribirlerini çekemez, her bakımdan diğerlerinden üstün olmağa çalışırlardı. Çoğu zaman bu kıskançlık yarışına anneleri de katışırdı. Bu sebepten Harem'de yaşıyanlar âdeta biribirlerini göz hapsine alırlar, hareketlerini, sözlerini muhtelif vasıtalarla kontrol etmeğe çalışırlardı. Bu yüzden sık sık kadınlar ve kızlar arasında mücadeleler ve münakaşalar olurdu. Abdülmecit'in kızı Behice Sultanın kalfasına yazdığı şu mektup Harem'in bu cephesini o kadar güzel aydınlatıyor ki:

«Kalfacığım, şimdi birinden işittim, bizim yanımızdaki daireye geliyormuş; hayır, mademki dünya bir eskiliktir, ben orasını isterim. Ben orada oturur-

ken öyle muntazam bir daireye benden küçüğünü oturtamam, bunu şevketlû efendimiz de işitseler bir şey demezler. Valide Sultan hazretlerine benden böylece arz ve ifade edesiniz. Niçin o, oraya gelsin de ben ötede oturayım, olmaz! İllâ eskiliğimi isterim.

Böyle olmadığı halde ben de saraya gelmem, vesselâm. Amma oturduğu daireden kalkmıyacaksa o başka. Yoksa o hamamlı daireyi ben ona vermem!»

Behice

Sultanlar XIX. Yüzyıla kadar, babalarının seçtiği yaşlı veya orta yaşlı erkeklerle evlenirlerdi. Kocalarının sultanları hoş tutmalarına rağmen, genel olarak, bunların muhtelif bakımlardan bahtlı ve mesut oldukları söylenemez. Belki de sultanlar bunlardan bazılarını hakiki aşk ile sevmişlerdi. Meselâ yaşlı olan Melek Ahmet Paşa, IV. Murat'ın yızı Kaya Sultan'la evli idi. İkisi de biribirini çılgınca seviyordu. Fakat Kaya Sultan'ın genç yaşta ölmesi, Melek Ahmet Paşa'yı deliye döndürdü. Arkasından günlerce ağladı.

Melek Ahmet Paşanın ikide bir, ak sakalının üzerine nohut tanesi gibi gözyaşlarını dizmesi, Köprülü Mehmet Paşayı üzmüş, onu teselli bahanesiyle :

— Paşa! Ben sana başka bir sultan daha alırım!

Demesi üzerine hiddetlenen Melek Ahmet Paşa :

— İnşallah o günlere erişemezsin!

Diyecek kadar ileriye gitmişti.

Sultanların saadeti ve bahtsızlıkları diğer evli kadınlara nazaran daha esrarlı idi. Bunlar gururlu olduklarından küçük görünmemek için olur olmaz kimselere içlerini açmazlar; sineye çekip yaşarlardı. Sultanlar, saray ananesince, bu geçimsizlikleri babalarına da anlatamazlar ancak kardeşlerine dert yanarlardı. Meselâ V. Murat'ın kız kardeşi çok bahtsızdı. Çileli bir hayat sürüyordu. Daima kardeşi Murat Efendiye mektup yazıyor, kocasından şikâyet ediyordu. En nihayet kocasından ayrılmak için nasıl hareket edeceğini Murat Efendiye sormuş o da, kısaltıp sadeleştirdiğimiz şu cümlelerle cevap vermişti :

«Kederli halinize ne derecede üzüldüğümü tarif edemem, lisanım buna âcizdir. Ötedenberi çektiğimiz acılar müşterek olduğu için bu vaziyet karşısında vicdanımın rıza göstermiyeceği tabiîdir. Şurası var ki, koca ile karısı arasına kimse giremez. Size düşecek şey doğrudan doğruya zatı şahaneye vaziyeti arz-ı beyan eylemektir.»

Bu mektuptan anlaşılıyor ki, sultanların çoğu ekseriya gönüllerinin hakiki sultanını bulamıyorlardı. Lâkin hayatlarını tashih etmek imkânlarını bulamazlar, kadere boyun eğerlerdi.

Hele kocaları kendilerini sever, sayarsa o zaman iç üzüntüsü daha çok artıyordu. İhmalkâr kocaya belki de boğulsun, ihtilâlde ve savaşta öldürülsün diye dua ediyorlardı. Kendilerine daima «Sultanım hazretleri» diye hitabeden, centilmence hareket eden kocaya karşı da beddua edemezlerdi ya!

Hem bu işde kocalarının ne suçu vardı? Bu alın yazısı idi. Babası sultanın alnında yazılan ihtiyar vezirin adını okumuş, ona ferman yollıyarak kızını almasını emretmişti. Belki de zavallı adamın karısı vardı, padişahtan korkusuna onu da boşamış, çocuklarını da bir yana bırakmıştı.

SULTANLARIN KIYAFETLERİ...

Sultanlar, her tarafı incilerle süslü düğmeleri elmastan entariler giyerler, boyunlarına fındık büyüklüğünde zümrütten ve inciden kordon, kulaklarına armudî elmas küpeler takarlardı.

Bellerine çok kıymetli mücevherden işlenmiş geniş bir kemer bağlarlardı. Başlarına etrafı yakuttan yapılmış güller ve inci dizileriyle süslü hotozlar koyarlardı. XIX. Yüzyılda hotoz yerine fes, düğünlerde ve marasimlerde de taç giyerlerdi.

Saçlarına elmaslı ve zümrütlü iğneler iliştirirlerdi. Parmaklarına parıltılariyle gözleri kamaştıran iri elmaslı altın yüzükler takarlardı. Ayaklarına satenden, kumaştan veya deriden üzerleri tırtıllar ve kıymetli taşlarla süslenmiş terlikler giyerlerdi.

KADINEFENDİLER

Osmanlı padişahları, ilk zamanlarda Türk ve Hıristiyan prensesleriyle evlenirlerdi. Bunlar arasında cariye ile evlenenler pek azdı. Fakat XV. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren cariyelerle de evlenmeğe başladılar. Bu hal saltanatın yıkılmasına kadar devam etti.

Gerçi I. Osman, Şeyhülislâm Esad Efendinin kızıyle, Abdülmecit de Mehmet Ali Paşa hanedanından bir kızla evlendilerse de bunlar bir istisna idi. Padişahların ananeye aykırı olarak Türk ve Müslümanlarla evlenmesi, hükümet tarafından iyi karşılanmazdı. Hattâ bu yüzden Sadrâzam Keçecizâde Fuat Paşa istifa bile etmiştir. Abdülâziz, kardeşi Abdülmecit gibi, Mehmet Ali Paşa ailesinden bir kızla evlenmeğe karar vermiş. Sadrâzam, Fuat Paşayı yanına çağırarak meseleyi anlatmış, buna Fuat Paşa şiddetle itiraz etmiş, bir türlü Abdülâziz'i fikrinden caydıramamış, bunu üzerine sadaretten çekilmiştir. Abdülâziz de Mısırlı Prensesle evlenmekten vazgeçmiştir.

Padişahın eşlerine Kadınefendi veya Haseki denirdi. Sayıları 4 - 8 arasında değişirdi. Fakat genel olarak 6 olurdu. Kadınlar, Baş Kadın, İkinci Kadın, Dördüncü Kadın... diye isim alırlar ve böyle çağırılırlardı. Ölüm, gözden düşme gibi hallerde rütbelerini ve mevkilerini kaybederler, yerlerini peşi sıra gelen rütbedekiler alırdı.

Padişahlar, kadınları arasında en çok ilk eşlerini severler ve sayarlardı. Padişah yalnız Kadınefendilerle değil, İkballer ve hususi hizmetine ayrılan cariyelerle de münasebette bulunurdu ki, bunlara odalık denirdi. Padişahın kadınlardan birisiyle fazla alâkalanması diğerlerini çileden çıkartır, aralarında kıskançlıkların ve hattâ kavgaların çıkmasına sebep olurdu.

Hürrem, Kanunî'nin sarayına bir cariye olarak girmişti. İlk zamanlarda adı ve sanı diğerleri tarafından bilinmiyordu. O sırada Kanunî'nin Baş Hasekisi Sultan Mustafa'nın annesi Mahidevran Kadınefendiydi.

Kanunî Sultan Süleyman, Hürrem'i görür görmez sevmişti. Bir çocuğu olunca da onu kadınları arasına almıştı. Hürrem Sultan belki pek güzel değildi. Fakat çok sempatik, politikacı ve hırslı bir kadındı. Üstelik de kıskançtı.

Hürrem, önemli olmak, Harem'in bir numaralı kadını payesine yükselmek istiyordu. Fakat bu kısa zamanda olacak bir şey değildi. Bunu güzelce tertiplemek, sıraya koymak lâzımdı. Önünde Valide Sultan, Baş Kadın, Sadrâzam İbrahim Paşa, Şehzade Mustafa gibi engeller vardı. Suya sabuna dokunmadan bu engelleri aşmalıydı.

Zekâsını ve cilvesini kullanarak Süleyman'ı mest etti. Osmanlı sarayında sayılabilmek için bilhassa çok erkek çocuk anası olmak lâzımdı. Talih ona bu hususta da pek cömert davranmıştı.

(Devamı gelecek sayıda)

SULTAN ELBİSESİ — Osmanlı sultanlarının elbiseleri en ağır kumaşlardan şatafatlı bir şekilde yapılırdı. Yukarıdaki elbise I. Abdülhamit'in kızı Fatma Sultan'ın çocukluk elbisesidir. (Aslı Topkapı Müzesi'nde.)

YABANCILARA GÖRE DÜĞÜN ALAYI — Bir yabancı ressam tarafından yapılan yukarıdaki resim bir Osmanlı sultanının düğün alayını tasvir etmektedir. Teşrifat defterleri ve düğün alaylarını tarif eden vesikalara nazaran bu resmin tamamen hayal mahsulü olduğu anlaşılmaktadır.

SİGORTA
Poliçelerinizi
yaptırmadan evvel

SEMİH TÜĞLÜ

yu mutlaka
HATIRLAYINIZ

★

Galatasaray
Telefon
441897 ★ 446096

İsimlerinizin Mânasını Biliyor musunuz ?

Okuyucularımız intişar etmiş bulunan isimleri tekrar istiyorlar. Dikkatlerinden kaçmış olan bu isimlerin intişar etmiş oldukları nüshaları yazıyoruz : Ethem 42, Fehime 63, Ferman 74, İnci 74, Nükhet 45, Süreyya 61, Tarhan 71, Vesim 93, Yücel 60, Zerrin 49, Zeynep 61.

Cüneyt +

Arapça olan bu erkek isminin «Cündi = binici, süvari» kelimesinden gelmiş olması kuvvetle muhtemeldir. Adaşlar arasında bulunan İzmiroğlu Cüneyt Bey, cesur, zeki Türk Beylerindendi. Osmanlı İmparatorluğuna karşı isyan etmiş, Musa Çelebi ve Düzmece Mustafa ile birleşerek, Osmanlı hükümdarı Çelebi Sultan Mehmedi uzun müddet uğraştırmıştır.

Mutahhar +

Kadın isimleri arasında bulunan Arapça bir sıfattır. «Temizlenmiş, pâk, mukaddes» anlamına gelir. Hazreti Muhammedin türbesine «Ravzai Mutahhara» denir. Ravza yeşilliği bol bahçe demektir.

Sinasi +

Bilen, anlıyan, riayet eden anlamına Farsça bir kelime olan bu erkek isminin adaşları arasında bulunan İbrahim Şinasi, Agâh Efendi ile birlikte «Tercüman-ı Ahval» daha sonra da «Tasvir-i Efkâr» gazetelerini çıkartmıştır. Nesirde gayet kuvvetli olan bu zat, gazetecilerin ilki ve hocası sayılmaktadır. 13 eylül 1871 de vefat etmiştir.

Hanife, Hanefi +

Hanif Arapçada «Hak dinine tabi olan, Allahın birliğine inanan» demektir. İsim, erkeklerde Hanefi, kadınlarda Hanife şeklinde kullanılmaktadır. İslâm dinindeki dört mezhepten biri Hanefi'dir. İmamı Azam Ebu Hanife tarafından kurulmuştur. Orta Asya, Hindistan ve Anadolu müslümanlarının hemen hepsi Hanefi'dir. Diğer üç mezhep mensuplarına da imamlarının isimlerine atfen Maliki, Hambeli, Şafii denmektedir.

Nezahet +

Kadın isimleri arasında bulunan bu Arapça kelime «Ahlâk temizliği, ruh temizliği» anlamına gelmektedir.

Feriha +

Kadın isimleri arasında bulunan bu kelime Arapçada «Sevinçli, Ferah» anlamına gelir. Adaşlar arasında, ilk güzellik kıraliçemiz ve sahne artistlerimizden Feriha Tevfik de bulunmaktadır.

Berceste +

Farsçada «Seçme, güzel» anlamlarına gelen kadın isimlerindendir.

+ İşaretli isimlerin mânaları okuyucularımız tarafından istenilmiştir.

Hayat Doktoru

Beyin ve Hormonlar

Beden ve ruh muvazenesinin başlıca şartı olan hormonlar, bir taraftan da bu muvazenedeki değişikliklerden müteessir olmaktadır. Vücudun muhtelif kısımlarındaki iç-salgı bezlerinin imal ettiği hormonlardaki düzensizlik, ruhi - asabi bozuklukların hem sebebi, hem de neticesi olabilir...

Dr. RECEP DOKSAT

KAN, oksijen, gıda maddeleri ve vitaminlerden gayrı, vücuttaki çeşitli iç-salgı bezlerinin mahsullerini de, vücudun en ücra köşelerine taşır. Bütün vücut hücreleri gibi, beyin hücreleri de kanla beslenirler. Bu itibarla, kan kimyasındaki değişiklikler, beyin hücreleri ve dolayısiyle beyin faaliyeti üzerinde önemli tesirler yapar. Uzviyetimizin işleyişinin ve ruhi durumumuzun, beynimizin faaliyeti ile sıkı alâkası olduğu muhakkaktır. Vücudumuzu, beyin ve sinir sistemi idare eder. Pek tabiidir ki, iç-salgı bezleri de, beynin kontrolü altındadır. Ama, gariptir ki, iç-salgı bezlerinin çalışmasındaki tahavvüller, beynin çalışmasına da tesir eder. Böylece bu karşılıklı tesirlerin muvazenesi, sıhhatli veya hasta olmamızı tâyin etmektedir. Hattâ bu ruhi hayatımızla da sıkı sıkıya ilgilidir.

Üzüntüler, sıkıntılar, heyecanlar, hormon muvazenesini bozduğu gibi, hormon düzensizliği de, bazı ruhi bozukluklara sebep olmaktadır.

Hormon imal eden, iç-salgı bezlerinin başlıcaları, şunlardır : Tiroid bezi, para-tiroid bezleri, hipofiz bezi, böbrek üstü bezleri, pankreas, cinsiyet bezleri, yani yumurtalıklar veya husyeler.

Pankreas bezinin (guddesinin) iç salgısı olan insulin, şekerlerin yanmasını sağlar. Böbrek üstü bezlerinin saldığı adrenalin, heyecanlarımızda rol oynar. Tiroid bezi, saldığı iyottu hormonla, hücre faaliyetini kamçılar. Netekim, tiroidin fazla çalıştığı Basedow hastalığında, çarpıntı, nabızda hızlanma, sinir ve heyecan taşkınlığı gibi haller ortaya çıkar. Tiroidin az çalıştığı Miksödem hastalığında, dimağ faaliyeti ağırlaşır, insan durgun ve uyuklar gibi bir hal alır. Eğer tiroid hormonu verilirse, bunlar düzelir. Tiroid yetersizliği, çocuklarda pek önemlidir. Zira, beyin, henüz gelişme halindedir. Bir çok tembel çocuklarda, sinsi bir tiroid yetmezliği aramak isabetli olur. Dimağa pek lüzumlu olan bu hormonu verince, çocuğun canlılık ve zekâ kazandığı görülür. Tiroid bezi, boynun ön tarafında, ufacık bir et parçasıdır. Fakat rolü öyle büyüktür ki bir âlimin dediği gibi, ufacık guddeye, koca bir insan ruhu bağlıdır.

Beynin kaidesinde bulunan hipofiz bezi ise, civarındaki sinir hücreleri tarafından idare edilir. Fakat hipofiz bezi, vücuttaki bütün hormon faaliyetini ve guddelerin çalışmasını düzenliyen pek önemli bir iç-salgı bezidir. Hipofizin salgısı, bizzat sinir hücrelerine de tesir eder.

Hipofiz bozukluklarında, Uzun Ömer gibi çok uzamak veya cücelik hâsıl olur.

Cinsiyet hormonlarının bedenî ve ruhi tesirleri de malûmdur. Âdetten kesilen kadınların ruhi sarsıntıları, iktidarsızlığa düçar olan erkeklerdeki çöküntü, cinsiyet hormonlarının önemine delildir.

Harem ağalarının ruhi vasıfları ve ince sesleri, erkeklik hormonunun eksikliğinde, vücutta ve ruhta hangi değişiklikler hâsıl olduğuna misaldir.

Velhasıl, beden ve ruh muvazenemizin şartı olan hormonlar, diğer taraftan da bu muvazenedeki değişikliklerden müteessir olmaktadırlar. Hormonlardaki düzensizlik ruhi - asabi bozuklukların hem sebebi, hem neticesi olabilir.

PUL ve TARİH

TELEKOMÜNİKASYONUN YÜZÜNCÜ YIL HÂTIRA SERİSİ

1955 yılında Şumnu ile Edirne arasında inşa olunan telgraf hattı, Rusçuk-Bükreş üzerinden Avusturya hudutlarında Avrupa'ya bağlanmıştı. Aynı zamanda devam eden Kırım Harbi dolayısiyle de İstanbul İngilizler tarafından çekilen bir hatla Varna'dan Kırım'a bağlandı. Bu suretle Türkiye'de ilk telgraf muhaberesi başlamış oluyordu. 1888 de nezaret binası ile Bahçekapı ve Galata postaneleri arasında ilk telefon hattı çekildi. 1905 de de Trablusgarp Harbi sıralarında Derne ile Gelemiş arasında ilk telsiz faaliyeti başladı. PTT idaresi telekominikasyonun yüzüncü yıl hâtırası olarak 10. 9.1955 de dört valör üzerinden 100.000 tirajlı bir seri tedavüle çıkardı. Viyana devlet matbaasında basılan 15-20 45 ve 60 kuruş değerindeki serinin kıymeti 1957 de iki, 1958 de yirmi liraya çıkmıştır.

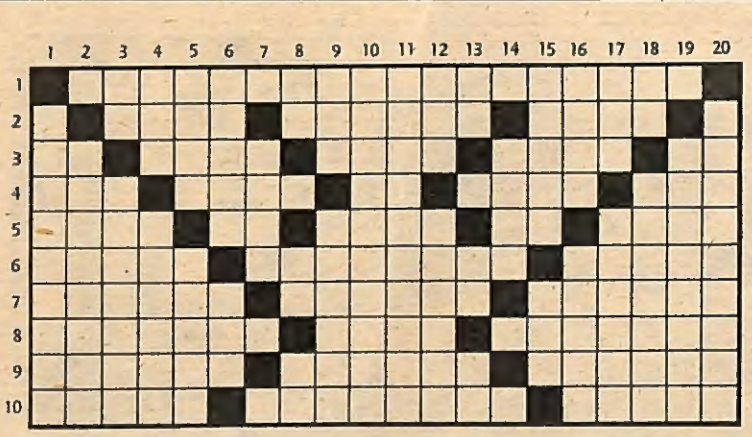

BİLMECE

GEÇEN HAFTAKİ BİLMECENİN ÇÖZÜMÜ

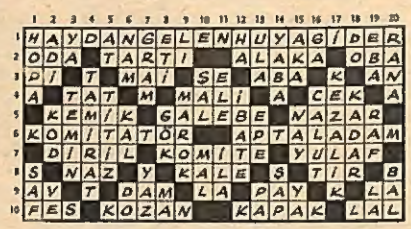

SOLDAN SAĞA : 1: Atasözlerimizden biri. 2: Fizik terimi (Eski terim mihrak) — Bir emir — Cami kulesinde beş vakit okunan. 3: Tersi Farsça ayaktır — Başarma gayreti — Bir rum ismi — Büyütmek — Bir harfin okunuşu. 4: Tersi yağmur suyu akıntısı — Asarak öldürme — Kuzu sesi — İnleme — Oranın pazarı geçince eşek Niğdeye sürülür. 5: Elektrik cereyanı — Arkadaş — Para torbası — Güzel sanat — Duman oluğu. 6: Büyük şirketlerden biri — Karpit — Tersi deri sanatkârı. 7: Merhamet eden — Kabilelik — Satın altmışta biri. 8: Güzellik — Edebiyatla uğraşan — Bir emir (iki kelime). 9: Sıcak hale getirme — Kıraliçecik — Tersi taharri eden. 10: Kurusu pirzolaya ekilen ve dağlarda yetişen kokulu bir ot — Dördüncü ayın ikinci günü — Doğurursa kıyametin kopacağı rivayet olunan bir hayvan.

YUKARIDAN AŞAĞIYA : 1: Hıyar. 2: Müstacel (iki kelime). 3: Nota — Herşeye gülen. 4: Deniz ortasındaki kara — Amerikanın meşhur bir şehri. 5: Geçmişe böyle derler — Güneş doğmadan görülen ışıklar. 6: Katı şeker — Rutubetli evlerde görülen. 7: Ateş tutmaya yarıyan ev aletlerinden. 8: Binek hayvanlarından — Şart edatının kısaltılmışı — Yama. 9: Türkçede adam anlamı — Çobanların giydiği kaba gocuğu yapan. 10: Giden. 11: Kumaşlardaki kirleri çıkaran. 12: Telefon terimi — Tutma uzvu kirli. 13: Tersi emir — Yama — Bir harf. 14: İnanış. 15: Kabir — Buz. 16: Şair — Toprak kap. 17: Arap alfabesinde bir harf — Askerlik ve maliye terimi. 18: Buğday tozu — Şehir savaşlarında sokaklardaki siper. 19: Çok ihtiyar kadıncağız. 20: Akşam karanlığında ve gece uçan fare kılıklı kuşlar.

KARİKATÜR

— Hem ziyaret, hem ticaret.

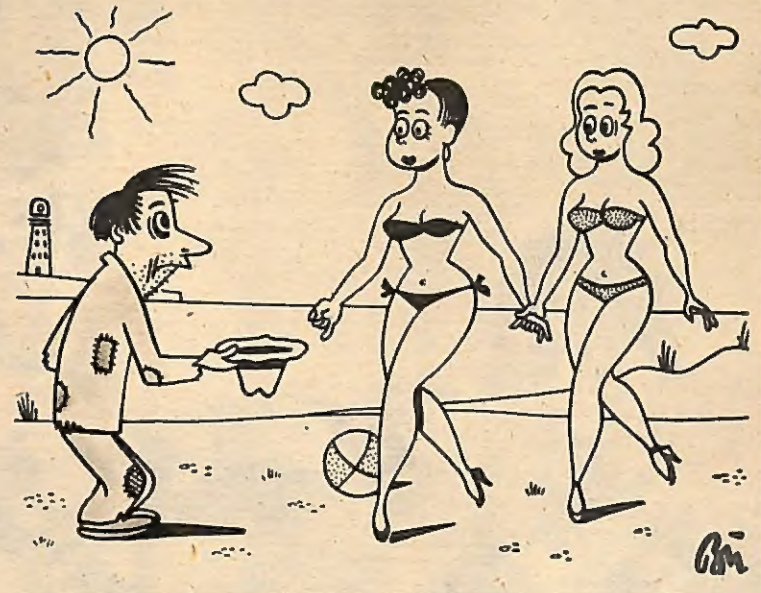

— Fakire birkaç kuruş verin hanımlar.

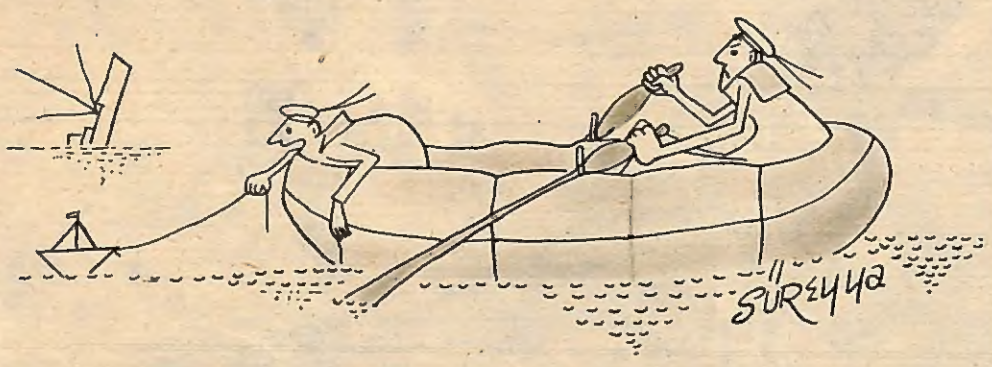

— Kazazedeler !...

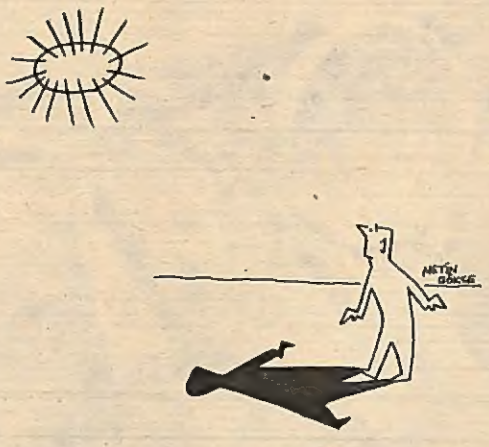

YAZISIZ

Aslan : «Armut piş ağzıma düş.»

YAZISIZ

FOTOGRAF: İNAL TENGİZMAN

Sünnet ay'ı — Ağustos ve eylül aylarında Eyüp'e giden Haliç vapurları, Eyüpsultan Camii'nin avlusu, Eyüp'ün meşhur oyuncakçılarının önleri mavi ve beyaz Maşallah işlemeli takkeler giymiş, omuzlarına kırmızı - beyaz kuşaklar ve mavi boncuklar takmış sünnet çocukları ile dolar. Arabi ayların ilk cumaları sünnet çocuğu sayısı daha da artar. Eyüb-ül Ensari Hazretlerinin, çocukları çok sevdiğine inanılır. Bundan dolayı her erkek çocuk sünnet düğününden birkaç gün önce Eyüpsultan'a götürülür, bu İslâm büyüğünün türbesi ziyaret edilir. Çocuk tesbihten geçirilir. Dönüşte Eyüp çarşısına da uğranır. Testicilerden düdüklü küçük testiler, darbukalar, defler alınır. Anneler - babalar çocuklarının bir dediğini iki etmezler. Ne de olsa erkek çocuklarının ilk mürüvveti.